

Savinjski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN BOŠTANJA

Zborom volivcev v preudarek

Bodimo kratki! Za kaj gre? Gre za razpis notranjega posojila v mestu Celju za zidavo novih šolskih poslopj. V poročilu o seji Mestnega ljudskega odbora v zadnji številki našega lista beremo, da je ta sklenil vprašati svoje volivce, ali naj razpiše notranje posojilo v znesku 100 milijonov ali ne. Prav v tem sklepu mestne ljudske skupščine je najvernejši dokaz prave ljudske demokracije. Zakaj? Ljudski odborniki mesta Celja imajo že s skoraj 100% izvolitvijo popolno zaupanje svojih volivcev, da ukrenejo po medsebojnem preudarku vse tisto, kar bi našemu ljudstvu najbolj koristilo. Vendar tega pooblastila ne izrabijo, češ: naj govori volivci.

Kdor je bral neštete članke v našem tisku, kdor ima svoje otroke v celjskih šolah, ali kdor se kakorkoli zanima za šolska vprašanja, ta ve, da tako ne gre več naprej. MLO je že uvidel potrebo po gradnji novih šol, sedaj naj o tem še spregovore volivci. Sole so prenapolnjene, popoldanski pouk mori mladino, starše in vzgojitelje. Iz tega izvirajo razne posledice: slabi učni uspehi, utrujenost in resignacija prosvetnega kadra ter končno moralne razpokline v mladini sami.

Načrt o gradnji novih šol v Celju bo v kratkem razstavljen na vpogled vsem volivcem, ki se bodo prepričali, da ima Svet za prosveto in kulturo najboljše namene. Predlaga namreč postopno zgraditev treh osnovnih šol v bližini okolice mesta: na Polulah, v bližini Zg. Hudinje in na Ostrožnem. V daljni perspektivi je nova šola na Ostrožnem, medtem ko sta prvi dve šoli že danes nujno potrebni. Tudi gimnazij kričita po novi zgradbi, toda pravilno je stališče Sveta za prosveto in kulturo, da prične graditi pri temelju.

Nad 2000 osnovnošolskih otrok bo v jeseni poleg učiteljskega natrpanih v dveh poslopjih, kar nikakor ne ustreza načelom sodobnega vzgojeslovja in naše socialistične družbe.

Zbori volivcev! Volivci! Preudarimo to vprašanje iz vzgojnega, socialističnega in kulturnega stališča. Oddajmo glasove za najetj omenjenega posojila. Breme, ki ga bomo prevzeli nase, bo bogato poplačano z lepšim in hitrejšim razvojem naše socialistične družbe. Celje naj ne zaostaja za ostalimi kraji.

J. K.

Zakon o zemljiškem skladu so mali in srednji kmetje z zadovoljstvom sprejeli

Skoraj po vseh vaseh v celjski okolici so na sestankih SZDL in na raznih drugih sestankih razpravljali o zakonu o obveznem odkupu zemlje od gospodarstev nad 10 ha. Majhni in srednji kmetje se povsod strinjajo in pozdravljajo ta zakon, ki bo dokončno onemogočil kapitalistične elemente na vasi in odpravil izkoriščanje človeka po človeku.

Okrajni ljudski odbor je imenoval petčlansko komisijo, ki bo ta zakon uveljavila. Po nepopolnih podatkih je v okraju 405 kmetov, ki jih ta zakon zadeva. Ker struktura površin ne odgovarja dejanskemu stanju in ker bodo prišla v poštev tudi že razdeljena posestva, katerih člani živijo v družinski skupnosti in ker bo treba upoštevati pri tem tudi najemniške odnose med

kmetovalci in nekmetovalci (če so ti izkoriščevalski), bo s tem zakonom za jetih še nekaj več primerov.

Preden bodo začeli izvajati zakon, bodo morali razčistiti več pojmovanj v tej zvezi, kot na primer, kaj se lahko smatra za pašnik in kaj ne. Treba bo tudi ugotoviti, v katerih krajih bo dopusten zemljiški maksimum do 15 ha. V celjskem okraju po najbrž prišel v poštev poborski predel okoli Vitanja, kjer je zemlja nerodovitna. Zemljiške podatke bo treba tudi vskladiti s katastrom. Na splošno pa bo treba vsak primer na mestu posebej pregledati. Ker je še dokaj nejasnosti, bo začel okraj uveljavljati zakon šele takrat, ko bo republiški gospodarski svet izdal predpise in ko bo o tem razpravljala okrajna skupščina.

novi odbor so izmed 14 predlaganih kandidatov izvolili 7 članov, za občinsko konferenco pa 30 delegatov.

L. V.

Ukrepi za omiljenje škode, ki jo je napravila toča

Na zadnji seji Gospodarskega sveta OLO so ugotovili, da je škoda, ki jo je povzročila slana, precejšnja. Najbolj so prizadeti vinogradi in sadovnjaki v okolici Virštanja, Buč in Konjic. V Polju ob Sotli pa je poznejše toča napravila še večjo škodo. Računajo, da je mrz uničil 80% vinogradov ter gre ocenjena škoda preko 600.000.000 din. Sorazmerno je najmanj prizadeta Savinjska dolina, ki nima vinogradov.

Okrajni ljudski odbor je te dni razposlal vsem občinam navodila, da bi kmetje čim bolj omilili škodo.

Koruzo in fižol, če sta bila popolnoma uničena, je treba znova posaditi, ker je še čas za to. Sadno drevje naj sadjarji takoj pokropijo z 0,5% bordsko ali 2% žvepleno-apneno brozgo ali pa z 0,75% bakrenim apnom. Po dveh ali treh tednih naj škropiljenje ponovijo. Kmetijske zadruge morajo poskrbeti, da bodo imele vedno dovolj škropiva na zalogi. Sadjarji naj pognojijo sadno drevje najkasneje do sredine junija z gnojnico, ki ji naj na vsakih 100 litrov primešajo 1 do 2 kg superfosfata in 1 do 2 kg kalijeve soli. Vinogradniki pa naj upoštevajo navodila, ki so jih prejeli tečajniki KZ na praktičnem tečaju v Virštanju.

Z občnega zbora Mestnega odbora Zveze borcev v Celju

Bivši borci se morajo bolj uveljaviti v našem gospodarstvu

V nedeljo dopoldne je bil v Sindikalnem domu občni zbor Mestnega odbora Zveze borcev v Celju. Navzoči so bili številni delegati iz terenskih odborov ZB in nekaj gostov. Po pestri in živahni razpravi ter po sprejetih sklepih so se bili občni zbor zelo ploden ter koristen za nadaljnje uspešno delo organizacije.

Predsednik Mestnega odbora ZB tovarišica Olga Vrabčič je podala poročilo, v katerem je orisala politične dogodke v svetu in pri nas. Nakazala je vzroke sedanje napetosti v svetu ter podčrtala, da morajo biti člani ZB nenehno budni, boriti se morajo za mir, vendar pripravljeno braniti svojo socialistično domovino, če bi bilo treba. Omenila je tudi naše zamejske brate, ki še vedno ječe pod tujim jarmom ter ostro obsodila politiko Vatikana in italijanske vlade, ki hoče na račun našega ozemlja izvojevati na bližnjih italijanskih volitvah zmago reakcionarnih, klerofašističnih sil, ki hrepene ne samo po Trstu, temveč sega njihov apetit celo po Istri in Dalmaciji.

Ko je govorila o delu in uspehih organizacije v preteklem letu, je poudarila, da bi organizacija lahko dosegla še večje uspehe, če bi bili vsi njeni člani delavni. Delo je preveč slonel o na odborih in je bilo zaradi tega pomanjkljivo. Terenske organizacije niso skrbtele dovolj za otroke padlih borcev in njihovo vzgojo. Poudarila je tudi, da je v delavskih svetih in upravnih odborih vse premalo bivših borcev. Zato bo morala organizacija skrbeti, da čim več bivših borcev pridobi potrebne kvalifikacije. Proti pojavom, da ponekod bivše borce odriavajo in zapostavljajo, pa se bo morala bolj boriti kot doslej. Organizacija je bila tudi premalo budna napram pojavom nemčurstva, ki se v

Celju tu in tam zadnje čase kaže. Na kraju je seznanila navzoče, zakaj v Celju še niso pričeli z gradnjo spomenika padlim borcem ter naglasila, da je postavitev zvezana z ogromnimi stroški, poleg tega pa je potrebno dobro preudariti, kakšen naj bi bil spomenik in kje naj bi stal. Za spomenik je doslej zbranih 1.352.914 din. Kljub težavam, ki so do danes gradnjo spomenika zavirale, pa bodo že letos najbrž pričeli z gradnjo.

Po organizacijskem poročilu sekretarja tov. Vlada Bogataja se je razvila živahna razprava o problemih, za katere morajo biti člani ZB živo zainteresirani. Številni delegati so odkrili nebroj podočij, na katerih bodo morali člani organizacije bolj aktivno delati. Zlasti je bila koristna razprava o vrsti nezdravih pojavov v našem gospodarstvu ter bi morali člani ZB v večjem številu posegati v delavsko samoupravljanje, se izpopolnjevati, da bi mogli te negativne pojave pravočasno odkrivati in jih odpravljati. Govorili so tudi o vzgoji otrok in mladine ter iznašli predloge, kako bi jo izboljšali. Ugotovili so celo primere, da nekatera podjetja (za nobeno ceno nočejo sprejeti v službo demobilizirane oficirje, češ da ni delovnega mesta, medtem ko najdejo mesta za ljudi, ki so prišli iz zapora. Vse to da misliti, ali se niso morda vrinili v nekatera gospodarska podjetja naši sovražniki? Mnogokje se izgovarjajo na kvalifikacije, kar se vsekakor mora danes upoštevati, vendar pa bi vodstva morala tudi vedeti, da so mnogi pridobili kvalifikacije v času, ko so najbolj zavedni ljudje med okupacijo in po osvoboditvi doprinali največje žrtve ter niso imeli možnosti za študij. Doslej je med brezposelnimi v Celju 10% bivših borcev. Dolžnost naše organizacije je, da take pojave odkriva in obsodi, bivšim borcem pa nudi pomoč.

Delegat iz tretje četrti je postavil za vzgled podjetje Povrtina v Celju, ki je darovalo društvu »Partizan« 10.000 din, dvanajstim partizanskim sirotam pa dalo na razpolago avtomobil, da so obiskali rojstni kraj maršala Tita. Neki delegat je predlagal, naj bi revijo »Borec«, ki je premalo razširjena med ljudstvom, prebirali tudi v šolah pri pouku zgodovine.

Izrazili so tudi željo, da bi naj terenske organizacije agitirale za čim večjo udeležbo na proslavi 10. obletnice Kočevskega zbora, za čim večji obisk pri odkritju spomenika na Rabu ter da bi se člani Zveze borcev v čim večjem številu udeležili tudi Mladinskega festivala, ki bo 14. junija v Preboldu. Mestni odbor ZB bo poslal na oddih dva najbolj zaslužna borca v počitniški dom ob Osojskem jezeru.

Na kraju so sprejeli vrsto koristnih sklepov. Najvažnejši med njimi so, da se bo mestna organizacija ZB kolektivno vključila v članstvo SZDL, da bodo skrbeli za strokovno izpopolnitev bivših borcev. Še letos bodo začeli z gradnjo spomenika. Bolj kot doslej bodo skrbeli za partizanske sirote in vojaške vojne invalidne ter za vzgojo mladine sploh. Sestavili bodo komisijo, ki bo zbrala zgodovinsko gradivo iz taborišč. Obsodili so tudi pojave nemčurstva ter sklenili nedelavne člane pridobiti za aktivno delo v organizaciji.

Med razpravo so izvolili nov odbor, katerega sestav jamči, da bodo nakazane naloge in sprejete sklepe tudi uresničili. V resoluciji, ki so jo poslali Glavnemu odboru Zveze borcev v Ljubljano, zagotavljajo, da bodo sledili programu VI. kongresa ZKJ in kongresoma SZDL,

Z zbora delegatov občinskega odbora SZDL v Rimskih Toplicah

Zdrave pobude - dobra podlaga za nadaljnje delo

Minulo nedeljo so se v Rimskih Toplicah zbrali delegati vaških odborov Socialistične zveze delovnih ljudi s področja občinskega odbora SZDL Rimske Toplice in na tem zboru pregledali delo dosedanega odbora. Zbora se je kot predstavnik Okrajnega odbora SZDL za okraj Celje-okolica udeležil tov. Svetek Andrej, direktor Železarne v Sotrah. Poželel je zboru plodno delo, nato pa nanizal vrsto notranje in zunanje političnih ter gospodarskih vprašanj ter jih povezal z nalogami organizacij SZDL, kako naj k reševanju teh vprašanj pristopajo, na kakšen način naj jih rešujejo, za kaj vse naj se zanimajo in kako naj bodo odbori SZDL nosilci in tolmači teženj in potreb vseh delovnih ljudi na vasi.

Organizacijsko poročilo o delu dosedanega odbora je podal njegov pred-

Celjski prijatelji mladine so ustanovili svoje društvo

Starši in vzgojitelji, politični in kulturni delavci ter celo mladinska organizacija že nekaj let sem opazujejo, da pri celjski mladini ni vse v redu. Pojavljajo se čim gosteji primeri nedostojnega in nemoralnega vedeja, manjši in večji prekrški, izključitve iz šol, napatki v poboljševalnico in razmeroma slabi učni uspehi. Krivično bi pa bilo, če bi take pojave naprtli vsej mladini. Ne, naša mladina je v svojem jedru dobra in zdrava in imata za tako ugodno stanje nemajhne zasluge obe njeni organizaciji: pionirska in mladinska ter dobra domača in šolska vzgoja. Resno skrb pa povzroča staršem, vzgojiteljem in socialistični družbi tisti del mladine, o kateri pravimo, da je moralno in socialno ogrožena. Da bi ta nezdrav in družbi nevaren pojav odpravili ali vsaj zaježili, je celjska javnost prišla do prepričanja, da je skrb za tako koristno in plemenito delo treba poveriti posebni organizaciji; tako je v Celju nastalo novo društvo, Društvo prijateljev mladine.

Ustanovni občni zbor, ki je bil v petek, dne 29. maja, je dokazal, da je to društvo v Celju nujno potrebno. Čeprav so bili na zboru navzoči zastopniki najrazličnejših ustanov in organizacij, vendar to ni bilo nikako »delegacijsko« zborovanje, marveč se je njihova prisotnost zila v enodušno množično zborovanje, ki je vse po vrsti navdajala ena in edina skrb, skrb za boljše in učinkovitejšo vzgojo naše mladine.

Tovariš Izidor Horvat je opisal način dela novega društva ter razgrnil do podrobnosti izdelan delovni načrt novega društva. Rekel je: ako hoče društvo žeti uspehe, je treba manj govoriti, pa več delati. Društveno delo naj ima vzgojno in skrbstveno obliko, da bo lahko pospeševalo telesno, duševno in kulturno rast mladine. Njegov delovni načrt naj bo stvaren — realen, to je, upoštevati mora zmogljivost po obsegu in vsebini dela, njegovo izvedljivost z upoštevanjem danih razmer in sredstev. Zasleduje naj vzgojne in skrbstvene probleme naše mladine. Ob sodelovanju vsega članstva bo odbor lahko skrbel za izvajanje delovnega načrta, ga vodil in dajal smernice. Poslušaje naj se dveh oblik svojega delovanja: z neposrednimi akcijami in posrednim delom s pomočjo drugih družbenih organizacij. Tesno naj se poveže z vsemi ustanovami in oblastvenimi forumi.

Društvo se naj ne omejuje zgolj na šolsko vzgojo, v njem naj sodelujejo vsi starši in delovni državljani. Konkretno društveno delo naj povzroči takojšnjo ustanovitev dveh posvetovalnic: eno za starše in vzgojitelje in eno za mladino. S pomočjo tiska (Mladi svet) naj naši javnosti posreduje naj-novejša spoznanja vzgojnih vprašanj. V tisku s šolskimi in vzgojnimi ustanovami naj rešuje vse pedagoške probleme, posebno skrb pa naj posveča za-pušteni mladini in ji nudi vso potrebno pomoč. Bori naj se proti pijančevanju, ki je vzrok mnogih družinskih ne-zgod. Pospešuje naj lepo vedenje mladine in zatira grobot in surovost. S poživljanjem pionirskih in mladinskih organizacij naj društvo skrbí za primerno razvedrilo in zaposlitev mladine, ob sodelovanju s socialnim skrbstvom pa ji naj nudi socialno pomoč. Razumljivo je, da bo društvo moralo imeti poleg psihološke in moralne tudi finančno in materialno osnovo, brez katere si je težko predstavljati izpolnjevanje v načrtu nanižanih nalog. S pritrjevanjem so člani sprejeli obrazloženi delovni načrt in dali referentu za njegovo poročilo polno priznanje.

Zivo poseganje v debato je bil naj-lepsi dokaz, da je bila ustanovitev društva ne le potrebna, temveč tudi zelo zaželena. Naj omenim samo nekatere predloge, ki jih je zbor osvojil z odobravanjem. Predvsem je treba posebanju mladini neprimernih filmov posvetiti večjo pozornost. Predsednik Sveta za prosveto in kulturo tov. Aškerc je poudaril dve najvažnejši nalogi: vzgojno in materialno-socialno. Druga je nastala zaradi zanemarjanja prve, zato je treba reševati obe hkrati. Koristen je zlasti predlog, naj bi društvo skrbelo za čim širšo publikacijo dobrih navodil za starše preko otrok, ker je v mnogih primerih direkten poseg z obiskom na domu kočljiv in težaven.

V knjižnicah so potrebni posebni svetovalci, ki naj posredujejo mladini le zanje primerne knjige. Pri vzgoji vajencev je treba pripraviti lepo in pravilno govorenje ljudi, ki vzgajajo v uk izročeno jim mladino.

S tako prijetnimi vtisi in spontanim ter vnetim sodelovanjem članov se more pohvaliti le redkokatero društvo v Celju. Položeni so temelji za eno izmed najkoristnejših organizacij, ki bo skrbela za našo mladino. Kdo ji ne bi pri tem plemenitem delu želel najlepših uspehov?

Dolžnost naše celokupne družbe je sedaj, da društvu priskoči na pomoč tudi v materialnem oziru. Društvena članarina po 5 din na mesec je name-noma nizka zato, da jo zmore vsak lju-bitelj mladine. Če družba hoče imeti moralno in socialno negovano mladino, bo umela zanj tudi nekaj žrtvovati. Predvsem je treba društvu poskrbeti primerne delovne prostore in opremo. Ker bo društveno delo osredotočeno v dveh posvetovalnicah, je neobhodno potrebno, da se nahajata v središču mesta. Le tako bomo lahko društvu omogočili izpolnjevanje izdelanega delovnega programa, ki ga je sprejelo na svojem občnem zboru. J. K.

njih, ki živo zanimajo ljudi na vasi, naj občinski odbor SZDL vzbudi zanimanje pri čim večjem številu svojih članov in tako stalno skrbi za njihov kulturni in politični razvoj.

Končno je zbor nakazal tudi vrsto vprašanj s področja komunalne dejavnosti. Rimske Toplice veljajo že od nek-daj kot zdraviliška, kopališča in turistična točka sploh, kamor radi prihajajo ljudje od blizu in daleč. Obisk tujcev prinaša kraju pomembne dohodke. To skrb, ohraniti njihov sloves, smo v minulih letih le preveč zanemarili. Vse premalo smo storili za olepšanje kraja, premalo pa doslej tudi nudili tujcem, da bi jih vsestransko zadovoljili in privabili še druge. Dati Rimskim Toplicam takšen sloves, kakršnega zaslužijo, pa bo terjalo od nas vseh polno dela, razumevanja in skupnih naporov. V zvezi s tem bo treba misliti na ureditev potov, pospešiti gradnjo lesenega mostu, da bo ta čimprej dograjen ter resno začeti reševati tudi stanovanjsko vprašanje. Razmišljati bo treba, kako z adaptacijo hotelov pridobiti čim več tujskih sob, kako bodo urejena gostišča, kakšna naj bo njih potrežba in kaj bodo ta nudila tujcem. Prav vprašanje preskrbe Rimskih Toplic s kruhom, ko nudimo tujcem po dva in več dni star kruh, s katerim nas dvakrat ali trikrat na teden zalaga pekarna iz Laškega, čeprav imamo v Rimskih Toplicah lastno pekarno, ki pa ne služi svojemu namenu, je eden žalostnih primerov, da ga doslej še nismo znali rešiti. Zato se bo tega vprašanja treba lotiti z vso resnostjo in ga rešiti čimprej!

Ugotovitev, da v Rimskih Toplicah že skoro pol leta nimamo brivnice, pač ni najboljša reklama za zdraviliški kraj, zlasti pa ne, da morajo tujci kot gostje Rimskih Toplic hoditi v Laško in si tam iskati brivca oziroma frizerja. V vseh Rimskih Toplicah tudi ni mogoče kupiti koleka ali dobiti kakšnih časopisov ali poljubno izbrico cigaret, ker se doslej še ni mislilo na otvoritev trafike na primernem kraju. Zbor je slednjim tudi nakazal, da bo treba misliti na ureditev čevljarске delavnice, ker je sedanja kot edina v kraju v rokah privatnika in zato brez konkurence. Le-ta, kakor so navajali delegati, divje navija cene svojim izdelkom in uslugam in tako izkorišča stisko potrošnikov.

O teh in podobnih stvareh je razpravljaj zbor. Dal je res zdrave pobude za delo vsem, ki so pripravljani pri tem pomagati in rešiti ta vprašanja, od katerih bo imela predvsem koristi vsa občinska skupnost. Po izvolitvi novega upravnega in nadzornega odbora SZDL ter delegatov za okrajno konferenco je zbor sprejel še sklepe. Ti sklepi bodo vsem, če jim je pri srcu rast in procvit Rimskih Toplic, napotilo za delo in kažipot do ciljev, kakor jih je nakazal nedeljski zbor.

Pogled na svetu

Vse kaže, da si veliki rivali v svetu zastoj prizadevajo, kako prevaliti vsak svojo polovico pota do pametnega sporazuma, ki bi omogočal mirno sožitje in morda le prinesel nekaj osvetoželjivih zefirjev, tako potrebnih človeškim živcem, ki jih trdo, kar pretirno kuje Aresov orožar v tem poblazenem povojnem času. »Višjih deset ali pet« se pripravljajo k neobveznemu razgovoru na rajskih Bermundih, da se med seboj spoznajo nove garniture, ki so nastopile predvsem v vodstvu obeh glavnih rivalov, SZ in ZDA. Ne da bi hoteli že vnaprej v vztrajno tlečo žerjavico nezaupanja in ljubosumja prilivati petrole, moramo reči, da nas prav nič ne veseli poročila o navzočnosti znamenega senatorja Tafta na bermudski konferenci. Taft je eden najbolj nepomirljivih nasprotnikov sporazuma, je za močno roko v azijski politiki, ki je povzročil veliko prahu z nedavno izjavo, da bi Amerika izstopila iz OZN, če bi bila vanjo sprejeta Maotsetungova Kitajska. To žolčno imperialistično stališče je samo en refleks vulkana, ki rohani in grmi v orjaški vojni industriji najbogatejše države na svetu. Drugo obliko, pa enako nestrpnost občutljivost smo mogli videti v zaostalih pogajanjih v Pan Mun Jomu. In spregovorili so spet kanoni, reakcijska letala, fronta je spet zadržela in zavalovala. Sing Man Rheejeve grožnje imajo svoja široka pleča za Tihim oceanom. 38. उप-urednik za Taftovo Ameriko v nobenem primeru ne more biti meja, še 200 km proti severu, nato pa se demilitariziran pas do Mandžurije. To je duh imperializma, zaradi katerega se vedno trepetja v strahu pred novo vojno. Kaj naj reče pameten čovek k pisanju Hearstovega tiska, ki podpira Mac Carthyja in imenuje vse, kar je proti temu človeku, ki je vedno pripravljen izvršiti nevaren napad na demokracijo, komunistično propagando? Hearstov tisk, to pravzaprav pomeni od ameriškega finančnega kapitala dirigan tisk, z drugo besedo ameriško last in oblast, pomeni pa tudi to, da se mora danes ameriški človek boriti za osnovne človeške pravice zoper psihozo strahu in nezaupanja, ki ga ustvarja makartizem, ameriška država pa le težka krmari v smeri zdravega političnega realizma, ki je danes bolj kot kdaj potreben.

Potreben je pravzaprav vedno bil in bo. Ta politični realizem vodi, na primer, našo državno politiko, da hladokrvno prenašamo sumničena svetovnega tiska v zanesljivost Jugoslavije. Ta tisk govori o skrivnih pogajanjih med Jugoslavijo in SZ, o vrnitvi Jugoslavije v vzhodni blok, o sporazumu med Rumunijo in Jugoslavijo zaradi nekih vlačilcev na Donavi itd. Vse to so majhne stvari, vendar jih posebno italijanski tisk napihuje, ker je zvest nemoralni zunanji politiki Apeninske republike, politiki izsiljevanja, podkivanja in spletakarjenja. Isti politični realizem nam narekuje, da normaliziramo svoje odnose z Avstrijo, ki je na pametnem aranžmanu okoli Trsta zaradi sanacije svojega gospodarstva bolj interesirana kakor Italija sama. Ta politični realizem nam svetuje tudi normalizacijo odnosov z vzhodnim blokom, čeprav smo po izkušnjah petih let že skoraj nehali verovati v kakršno koli normalnost na oni strani. Normalizacija odnosov pa še ne pomeni, da se bomo prišli pod roko ali še manj, da bomo lizali kirgiški škorenj.

Teško pa je s političnim realizmom v deželi, kjer se dela »Tisoč in ena vlad«, v Franciji. Kaže, da se je na pariški drsalnici končno le ustavil homo novus Mendès-France in da mu je za zavoro služil dokaj pameten, spodoben program. Druga stvar je pa ta, kako se bo do teh ciljev preiril skozi zmešnjavo in žarečo lavo evropskih in svetovnih nasprotij. Kar bo najbolj hudo, to so finance, ki bi jih novi leader radikalnih socialistov rad reševal na dokaj originalen način. Vprašanje je, če bo lahko francoski narodni dohodek napeljal iz Indokine v privatne in javne investicije, v gradnjo in obnovo. Indokina že dolgo ni več samo stvar francoskega škrbastega imperija, marveč pozicija v ameriških »obrambnih« načrtih. Vprašanje je tudi, če bodo radikalne socialiste poslušali francoski generalni rezidentje, ki se kolonializmu ne mislijo odpovedati na ljubo lepim očem. Francozka vladna kriza pa je vendarle prinesla nekaj jasnosti v dokaj kritično vprašanje evropske armade, ki so jo pravzaprav pogrnjali Francozi, pa se je zdaj otepal na žive in mrtve. Tudi Mendès-France je to vprašanje gladko odrinil na jesen in to brez omembe, kako ga misli reševati takrat. Pravijo, da je to naredil po temeljitem pogovoru s francosko vojaško veličino, generalom Königom. Vse kaže, da ima ta general nemško ime pa zelo francosko srce. Evropska armada, ki bi marširala s pruskim korakom, Evropejcem ne bo nikoli pri srcu, pa čeprav se skuha v političnih retortah ameriških republikancev. Združena Nemčija bi evropski armadi pomenila daleko več, kot si to želi katerikoli narod v Evropi, menda s SZ vred, ki baje ne računa več z zedinjenjem Nemčije. V položaju, v kakršnem se svet zvija in previja, je morda res najboljše, da se ta za 20. stoletje neugnani, nerealni »divide et impera« nad Nemčijo še drži. »Furor teutoni-

Tak je bil začetek

V Tovarni nogavic na Polzeli je pred nekaj meseci prišla finančna revizija. Ugotovljeni rezultati so bili za podjetje negativni. Šestnajst strani dolgo poročilo je romalo na merodajne forume, ki so se ob ugotovitvah zamislili in še sedaj razmišljajo, verjetno ne brez vzroka. Med tem časom nekateri s strahom, drugi pa z željo čimprejše pravilne in pravične rešitve, čakajo na dokončen izid. Pri tej zadevi se nekateri celo sprašujejo kako je vendar mogoče, da nekdo, ki je v tovarni ukradel samo par nogavic lahko takoj dobi potni list za odpust, drugi, ki jih bremeni šestnajst strani dolgo revizijsko poročilo še sedaj sedijo na svojih mestih.

Naše časopisje bo verjetno o teh stvarih napisalo še marsikatero besedo z željo, da pokaže zgrešeno gledanje na gospodarstvo v nekaterih podjetjih in z željo, da pomaga pri odpravljanju storjenih napak. Za začetek pogledimo samo majhen odlomek.

Delavsko upravljanje v Juteksu prihaja vedno bolj do izraza

Če pogledamo ugotovitve organov okrajne revizijske komisije in izvlečke, katere so že objavili naši časopisi, tedaj vidimo, da se je v tekstilni tovarni »Juteks« v Žalcu slabo gospodarilo in da v tem kolektivu delavsko upravljanje ni prišlo do izraza, odnosno so imeli o njem nekateri zelo nepravilno pojmovanje.

Vzrokov za to ne moremo iskati pri celotnem kolektivu, kljub temu da tudi ta nosi del odgovornosti za takšno stanje, temveč predvsem pri bivšem direktorju in nekaterih članih delavskega sveta in upravnega odbora. Delavski svet in upravni odbor radi svoje nerevolucionarnosti, nedosedlosti, ideološke in gospodarske nerazglednosti nista odigrala v podjetju vodilne vloge. Na sestankih delavskega sveta ali upravnega odbora ni bilo opaziti smotrne diskusije, ne borbe mnenj in konstruktivne kritike, ter so bili zaradi tega sestanki neproduktivni. Mnogokrat se je prikazovalo kar je bilo črno in mnenje bivšega direktorja je moralo vedno obveljati. To, da je obveljal vedno predlog bivšega direktorja, so ob njegovih odstranitvi izkoristili nekateri njegovi sodelavci pri »črnih poslih« in dokazovali kolektivu, da bo sedaj podjetje obstalo. Drugi, bolj prebrisani pa so udarili na najbolj občutljivo mesto: »Češ, če pride sedaj kdo drugi za direktorja, potem se ne bo več delilo«. Jasno je, da so to bili tisti, ki so vedeli, da bodo izgubili absolutno oblast v podjetju, da bo konec njihovih lahkih zaslužkov in da se bodo odkrili njih grehi. Ker ti ljudje niso bili priljubljeni zaradi njihovega škodljivega dela, jim delavstvo ni nasledilo. Posamezniki, ki so imeli koristi od takega stanja, kakršno je vladalo v podjetju, so nekaj časa še ribarili v kalnem, zbirali denar za bivšega direktorja iz usmiljenja do njegovih otrok, kljub temu, da v času, ko je počenjal razna nemoralna dejanja in imel intimne odnose z mnogimi ženskami, niso dvignili svojega glasu. Rajši so pošiljali razne netočne karakteristike in dajali lažne izjave, se sestajali in kovali načrte, dokler se niso sami razkrinkali in bili prisiljeni se skriti v mišje luknje iz katerih sedaj v strahu gledajo kako se odkrivajo njihova dejanja, za katere bo treba pred sodiščem dati odgovor.

Pri vseh teh odkritjih se nam jasno vsiljuje vprašanje, kako se je ta skupina ljudi s takimi moralnimi kvalifikacijami in takimi dejanji mogla toliko časa obdržati na oblasti? Na to vprašanje odgovorjajo delavci, da je bil bivši direktor Kovač človek, ki je dušil delavsko upravljanje in iniciativno s tem, da je imel vso oblast v tovarni, sindikatu, delavskemu svetu in upravnem odboru. Vsak tisti, ki je iznašel razne nepravilnosti in kritiziral napake, je moral kaj kmalu zapustiti tovarno kot razbijatec enotnosti delavskega razreda, škodljivec in človek, ki z obkroževanjem kvari ugled podjetja.

Ob karambolu z osebnim avtomobilom je le malokdo pomislil kaj vse bo odkrila ta nesreča tako v podjetju kot pri delavskem upravljanju podjetja. Res je, da so prve dni po tem dogodku delavci gledali bolj rezervirano na vse, kar se je v podjetju dogajalo, vendar so kmalu opazili, da je šele sedaj delavsko upravljanje prišlo do pravega izraza, ker so se njihovi predlogi upoštevali. Zavedati so se začeli, da so šele sedaj v praksi postali gospodarji podjetja. Posebno so pozdravili to, da je iz podjetja izginilo protekcionastvo, ki je prej imelo zelo rodovitna tla in da šele sedaj lahko uveljavljajo svoje pravice. Prej so se pri raznih poslih okoristili le posamezniki, dočim je de-

cus« nam je že tako v kosteh, da se tudi mi prav nič ne navdušujemo nad Evropsko obrambno skupnostjo, ki bi naredila debelo in mastno črto čez sleherno sentimentalnost. Kdo bi opral zamorca, kdo volku menjal ali vsaj ustrojil kožuh!

V Tovarni nogavic na Polzeli so torej ugotovili nepravilnosti in ker mora začetek tudi biti nek vzrok, je moral tudi za te neželje ugotovitve nekdo hoti ali nehoti prevzeti odgovornost. Potrebno je bilo najti primerno tarčo, kamor bi zabadali ostre pušice več ali manj prizadete osebnosti iz te tovarne. Niso dolgo iskali. Našli so jo ter jo začeli obdelovati.

Strojni pletilni mehanik tov. Selan je bil že svoj čas v tovarni. Ko so na okraju iz drugod potrebovali aktiviste in druge uslužbenca so tudi njega pritegnili ter ga potem po potrebi premeščali vse do lanskega leta. Ko so vsled reorganizacije prenehale te potrebe, so se uslužbenca začeli vračati na svoja stara delovna mesta. Tako se je po nekaj letih vrnil tudi Selan. Nekateri pripovedujejo, da je bila težka borba preden so ga zaradi »mnenja kolektiva« lahko sprejeli v službo. Ker pa je tov. Selan po kratkem času po-

lovni kolektiv pošten in se trudi v zelo težkih tehničnih in higienskih pogojih zvišati ter izboljšati proizvodnjo. Te ugotovitve so prišle do izraza na sestankih delavskega sveta, upravnega odbora in na sestankih celotnega kolektiva. V nov delavski svet so izvolili poštene delavce. Prav na tem sestanku je bila zelo močna in pestra razprava, kjer so delavci hoteli imeti odgovor, kako so se kupovali in prodajali avtomobili, kakšna je bila v ceni razlika in kdo jo je spravil v žep. Prav tako je bila živahna in sproščena razprava pri pregledu bilance v zvezi z nastalo izgubo v menzi. Vsekakor moramo ugotoviti, da je delovni kolektiv v zadnjih mesecih napravil velik korak naprej v delavskem samoupravljanju.

Da so delovni kolektiv bridke izkušnje zadnjih let mnogo naučile in da si ne želijo poti nazaj, so najresnejši dokazi zadnji sklepi, ki so bili sprejeti enoglasno kot so to, da se višek plač porabi za investicije in za izboljšanje podjetja, prav tako tudi fond za prosto razpolaganje ter sklep, da bo vsak posameznik prispeval 350 prostovoljnih delovnih ur pri pripravah gramza, peska, izkopavanja in zabetoniranju temeljev za novogradnjo. Tudi v naslednjih letih bo delovni kolektiv žrtvoval vse za to, da se podjetje gradi. Načrti za graditev so gotovi in bodo predloženi reviziji, nakar bodo zaprosili za gradbeno dovoljenje. Pokazatelj rentabilnosti proračuna so pozitivni. Najvažnejša dozdajva bo stala okoli 9.000.000 dinarjev, dočim se bo proizvodnja pri isti režiji povečala za 500.000 metrov letno, kar bo povečalo dohodek za okoli 22.000.000 dinarjev letno. Jasno je, da je občinski ljudski odbor kot bodoča komuna pozdravil iniciativno podjetja in žrtve, ki so jih člani voljni doprinesli. S postavitvijo 20 tekstilnih strojev v pogon, ki sedaj ležijo na podstrešju, bodo zaposlili novo delovno silo, predvsem žensko.

Zdi se nam, da so taki postopki prenegljeni

V Dobrnskih toplicah so imeli pred nekaj dnevi volitve delavskega sveta — važen dogodek, ki bi moral pomeniti nadaljnji korak v njihovem gospodarjenju. Vendar pa ni bilo tako. Ta prvi korak se je izmalčič, bil je neroden in seveda ni ostal brez posledice. Delovni kolektiv (če je bil res celotni delovni kolektiv in vemo) se je zaradi neklih ugotovitev razburil. Zaradi razburkanih duhov je tamkajšnji zdravnik — specialist odpovedal zdravilišča službo, vodstvo zdravilišča je odpoved takoj sprejelo in je na ta način zdravilišče sedaj, v sezoni, ostalo brez zdravnika.

Kaj pa sedaj? To si menda lahko vsak sam predstavlja, kako izgleda, če številni gostje — pacienti, ki so prišli na zdravljenje, ostanejo brez zdravnika in zahtevajo svoje pravice. Nastane drugo razburjanje, nastanejo nepotrebna pota in posredovanja, skratka nastane situacija, ki si jo verjetno nihče želel, najmanj pa pacienti, ki za to stanje ne nosijo nobene odgovornosti.

Kdo je kriv za vse to? Morda bo nekdo celo dejal, da bo moral prevzeti to breme na sebe tisti, ki je predpisal volitve delavskih svetov, morda je temu krivo trenutno razpoloženje ali nerazpoloženje ali neki drugi vzroki. Krivci bodo o tem morali sami razmisliti, nadaljnji razvoj bo pa itak sam najbolje povedal, kje je izvor takih nepremišljenih dogodkov.

Vsa zadeva je po svoji vsebini zelo resna in zahteva odkrito besedo. Kar koli naj bi se bilo zgodilo na Dobrni, ne bi smelo v toplicah biti tako važno,

novnega službovanja »neopravičeno« posegel v mirno družinsko življenje Tovarne nogavic na Polzeli, je moral prevzeti vlogo tarče, ki so jo obspiral tako dolgo, da je izgledala vsa preluknjana.

Revizija, za katero kot iniciatorja dolžijo tov. Selana, je spravila »normalno« življenje tovarne iz tira. Nekaj so moral torej nujno ukreniti, ker se niso dali motiti. Nič bolj posrečenga jim trenutno ni prišlo na misel kot to, da se morajo tega človeka za vsako ceno iznebiti. Niso dolgo premišljali. »Merodajni ljudje« v tovarni so zaradi večje avtoritete sklicali odprti partijski sestanek in na njem kot najvažnejše med vsemi problemi obdelali tov. Selana. Povedali so mu, da ni napisal resničnih podatkov o prejšnjem življenju, omenili so še nekatere druge stvari, ki so po zaslugi »avtoritete« dobile manifestativni izraz, tako da so lahko tov. Selana, vsaj tako so si oni zamišljali, izključili kar na tem sestanku. Skoraj bi si bili oddahnili, če ne bi pri nas obstojali zakoniti predpisi, ki pri takih znebitvah zahtevajo posebne pogoje. Tov. Selanu je bilo namreč potrebno kljub avtoritativnemu sklepu odprtega in še nekega drugega sestanka izdati pravo odločbo. Izdali so tudi to, vendar pa za utemeljitev niso uporabili materiala omenjenega sestanka, temveč so nekje staknili še hujše stvari. Navedli so, da je ob priliki sprejema v tovarno dal lažne podatke, da torej ne spada v tovarno in da lahko kar uporabijo čl. 25 o nastanku in prenehanju delovnega razmerja. Ker je pa tov. Selan trmast in ker je služboval dokaj časa v personalni službi, kjer se je usposobil braniti svoje pravice, se je pritožil na upravni odbor podjetja, ki pa seveda zaradi svojega ugleda ni mogel popustiti. Okrajna inšpekcija dela je odločbo razveljavila, vendar pa iniciatorji te borbe niso odnehali. Na dveh straneh drobnega tiska so napisali pritožbo, ki je z vsemi ostalimi spisi romala na višjo pritožbeno stopnjo. Tudi ti niso imeli razumevanje za obširno obrazložitev pritožitelja. Pritožbo so zavrnili z obrazložitvijo, da spričo ugotovljenih okoliščin pritožbi ni bilo mogoče ugoditi.

Tov. Selan je torej sedaj še vedno v delovnem razmerju, čeprav ni v delovnem razmerju, ker ga podjetje ne sprejme. Ze nekaj časa je brez prejemkov, ki mu po vseh predpisih pripadajo. Tovarna mu njegovih pravic noče priznati in bo edino pravilno, da bo tov. Selan s tožbo na okrajnem sodišču dokončno dobil svoje zadoščenje.

Zadeva tov. Selana je samo majhen odlomek vsega, kar se je in se še dogaja v Tovarni nogavic na Polzeli in na Polzeli sami. Čas je najboljši zdravnik — ta bo zdravil in operiral na Polzeli vse dotlej, dokler se zdravstveno stanje ne bo izboljšalo. Poudariti je pa potrebno, da mlini, ki meljejo polzelsko zadevo morda le meljejo prepočasno. Ali je vse skupaj res tako komplicirano, da ni moči razvozlati? Koristno tako zavlačevanje gotovo ni.

-ck-

Odnos nekaterih podjetij do demobilizirancev

Niso redki primeri, da se demobilizirani borci JLA po odslužitvi kadrovskega roka obračajo na razne forume, da bi dobili pravilno zaposlitev. Najprej se seveda ti ljudje obrnejo na podjetja, kjer so bili zaposleni pred odhodom k vojakom. Ponekod jih z veseljem sprejmejo, drugod pa jih zavrnejo z izgovorom, da za njih nimajo prostora (taki primeri so bili v Zelezarni Store, Tovarni nogavic na Polzeli in v Steklarni v Rogaski Slatini).

Res je, da po naših pozitivnih delovno-pravnih predpisih delovno razmerje delavca po odhodu k vojakom preneha in da podjetje ni s predpisi dolžno po vrnitvi le-tega ponovno sprejeti v službo. Taki so predpisi, ki so pisani, vendar pa moramo upoštevati tudi nepisano delovno pravno zakonodajo in bi zato bilo pravilno, če bi podjetja take delavce sprejela in jih po možnosti razporedila na ista mesta, kjer so delali pred odhodom k vojakom. Prepričani smo, da bo samo delovni kolektiv imel koristi od delavca, ki je bil dve ali celo tri leta pri vojakih, kjer se je skoval v pravega človeka — državljana, in da je gotovo bolj discipliniran in da ima boljši odnos do dela kot prej.

Upoštevati moramo namreč tudi to, da v večini primerov že pri vojakih prej zaposlenim delavcem pojasnjujejo in zatrjujejo, kot samo po sebi umevno, da po odslužitvi kadrovskega roka ne bodo imeli težav z zaposlitvijo in da jih bodo podjetja sprejela ponovno na stara delovna mesta.

Svoj čas so se za demobilizirane borce zainteresirala podjetja že pred odslužitvijo roka. Za pravilno zaposlitev so skrbeli tudi drugi politični forumi in je prav čudno, da sedaj nekatere prepustimo nepotrebnemu tavanju, ko so vendar dragocena delovna sila, ki bi lahko nadomestila marsikoga v podjetju.

Tak odnos nekaterih podjetij do demobiliziranih borcev JLA res ni pravičen, čeprav ni protizakonit. Postavimo se sami na stališče teh ljudi in pomislimo, kako bi se počutili, če bi nekdo imel do nas tak odnos, ki ga z ničemer nismo zaslužili.

Politično delo med množicami bo osnovna naloga članov Zveze borcev v Žalcu

Če pogledamo delo organizacije ZB NOV v Žalcu, moramo ugotoviti, da ni bilo najboljše. Da ta ugotovitev drži, lahko dokažemo s tem, ker se na sestankih odbora še danes rešujejo predvsem organizacijska vprašanja, ki bi morala biti že zdavnaj rešena. Tako še do danes niso dokončno ugotovili sirot padlih borcev NOV, še manj pa izvedli statistiko invalidov in vdov iz NOV. Tudi v organizaciji še niso vključeni vsi, ki v njo spadajo.

Jasno je, da vsi krivi take situacije do neke mere vsi člani ZB, predvsem pa pade odgovornost na odbor, ki tem vprašanjem ni posvetil dovolj pažnje in se ni zavedal svoje dolžnosti.

Novi odbor čaka torej mnoge naloge, katerih se odbor dobro zaveda, kot je dokazal na svoji zadnji seji 26. maja. Sklep, da bodo nudili pomoč pododborom v vasi Ponikva, Pirešica in Galicija, je vsekakor za pozdraviti.

Tudi glede spomenika padlim borcem NOV, žrtvam fašizma in pisanje kronike terena Zalec mislijo napraviti korak naprej. Zato so že odstranili koštanje na mestu, kjer naj bi stal spomenik, delo pri planiranju pa bodo izvršili člani sindikata Narodne banke in občinskega ljudskega odbora Zalec. Vse to delo, tako planiranje terena in priprava gramza in peska, pa bo mogoče izvršiti šele takrat, ko bo delo pri ureditvi parka v trgu gotovo. Vsekakor bo spomenik padlih borcev postavljen do občinskega praznika 20. septembra in bo ob tej priliki tudi odkrit. Tudi odbor za pisanje kronike Zaleca in njegove okolice bo resno prijel za delo. To delo bo treba opravljati z čimveč čuta odgovornosti in paziti na to, da ne gre količkaj važen dogodek v pozabo.

Predvsem je razveseljivo to, da je tudi odbor ZB NOV Zalec uvidel, da je bilo doslej vse preveč neplodnih odborovih sej, premalo pa političnega dela na terenu. Zato bo v bodoče sklical čim več sestankov vseh članov ZB, na katerih bodo obravnavali politične dogodke v svetu in pri nas ter važne gospodarske probleme, hkrati pa se bodo na teh sestankih člani ZB med seboj zblížali, in spoznali, kar je prvi pogoj za uspešno delo organizacije.

II. GIMNAZIJA V CELJU RAZSTAVLJA RISARSKÉ IZDELKE IN ŽENSKA ROČNA DELA

Od 1. do vključno 10. junija je odprta razstava in to od 8. do 18. ure vsak dan. Že lani je taka razstava privabila mnogo obiskovalcev. Razume se, da je letošnja razstava še bogatejša. Dela pridnih rok mladih ustvarjalcev zaslužijo, da si jih ogledamo in presodimo njihov napredek.

Vsak naj kupi vsaj eno tablico TOMBOLE GLUHONEMIHI!

Nepozabni utisi

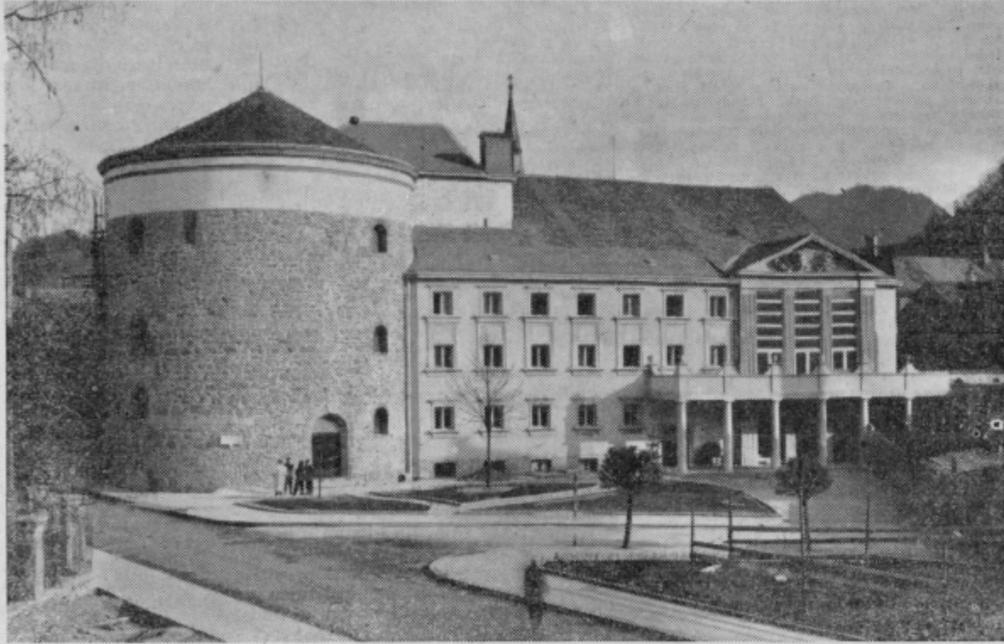
CELJSKEGA GLEDALIŠKEGA FESTIVALA

Celjski gledališki festival je pri kraju. Nova gledališka hiša je doživela dostojen krst, celjska gledališka javnost pa obogatela za velik in pomemben kulturni dogodek, kakršnega zlepa ne bomo več doživeli. Po tem festivalu velik del celjskega gledališke publike pozna ustvarjalno moč slovenskih gledaliških kolektivov, pozna vrsto odrskih ustvariteljev, razširila je svoje obzorje, kar bo nedvomno dvignilo merilo njene zahtevnosti v bodoče. Ne

bodo na njem preizkušale nove zasedbe. Tokratna zasedba je bila vseskozi blesteča. Zlasti Stane Sever je opravičil pričakovanja Celjanov, ki redkokdaj vidijo vrhove dramske umetnosti p. sabo.

Pred nastopom zadnjih dveh predstav bi bilo težko ugibati najboljšo predstavo. Večji del bi se gotovo odločil za »Dedinjo« in kdor je rad nasmehjan za »Srečne dneve«. Prva je na dostojni višini dramskih ustvaritev Za-

terjev najbolj dekadentne sorte ljudi, ki jih kaj rad slika. Zaprta je vendar tako prepričljiva in globoka. Nehote se mora človek zamisliti ob pretiranem hvalisanju del, ki obravnavajo dramatičnost višjih slojev. Včasih so nekam čudni predsodki v naših ljudeh, da jih drama gornjih plasti bolj gane, kot dramatičnost življenja najpreprostejšega človeka. Nekako tako, kot če bi bilo trpljenje slednjih manj boleče, ker ga je več skupaj. Budak pa je znal to

Fasada novega Mestnega gledališča s vhodne strani Slandrovega trga

mislim tu podcenjevati tozadevne razgledanosti mnogih Celjanov, ki jim tudi doslej ni bila tuja ustvarjalna moč sosednjih in osrednjih gledaliških ansamblov. Mislim le povedati, da je poleg teh, še velik del Celjanov mnogo pridobil. Nedvomno so se gostje predstavili z deli in interpretacijami, ki jo bomo še vedno morali postavljati domačemu gledališču za vzor. Bile so pa tudi predstave, ki nas prepričujejo, da celjsko mestno gledališče tudi ni med zadnjimi.

Zadnjič smo objavili poročila o vseh nastopih, razen zadnjih dveh. Kljub temu, da je bila celjska publika zadnji čas že precej utrjena, moramo z veseljem ugotoviti, da je zadnja dva gostujoča kolektiva najbolj topla pozdravila.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR: M E T E Ž

Ce smo v vsem festivalu pogrešali domačih del, so Mariborčani in Ljubljanci uspešno zavrneli. Kljub temu, da je bila celjska publika zadnji čas že precej utrjena, moramo z veseljem ugotoviti, da je zadnja dva gostujoča kolektiva najbolj topla pozdravila. Zadnjič smo objavili poročila o vseh nastopih, razen zadnjih dveh. Kljub temu, da je bila celjska publika zadnji čas že precej utrjena, moramo z veseljem ugotoviti, da je zadnja dva gostujoča kolektiva najbolj topla pozdravila.

LJUBLJANSKA DRAMA: MATIČEK SE ŽENI

Enak uspeh kot predzadnje je imelo tudi zadnje delo celjskega festivala. Ljubljanska drama je na odru najmlajšega in najlepšega gledališkega hrama zaigrala najstarejšo a vselej mlado slovensko igro Tomaža Linhartarja »Matiček se ženi«. Kolikokrat človek burkastega Matička vidi na odru, tolikokrat se ob njem enako nasmeje in naužije. Brez dvoma je to tekst, ki bo vedno spremljal slovensko Talijo. Vedno znova se

LAŠKI RUDARJI SO OBISKALI SLOVENSKO GORICO

Pet sto laških rudarjev in njih svojcev je obiskalo s posebnim in lično okrašenim vlakom osvobodjeni del Gorice. V Gorici jih je pozdravilo nad 1500 Goričanov. Na slovesno okrašeni postaji je laškimi rudarjem zapelo četrto pevskih zborov dobrodošlico. Na popoldanski prireditvi so poleg predsednika zveze »Svoboda« tov. Regenta govorili še Etbin Kristan, predsednik občinskega odbora Gorice, predsednik prosvetne zveze iz Trsta ter rudar Diacci iz Laškega. Člani rudarske »Svobode« so nastopili s 110 članskim zborom, godbo in folklorno skupino. Prireditvi je prisostvovalo nad 3700 Goričanov.

pada. Zato bi bil skok v skrajnost napačen, če bi trdili posplošeno o razvojenosti zapadni umetnosti. »Srečni dnevi« so nam sicer v komični obliki predstavili lik mladine, ki je sicer nekam tuj naši socialistični mladini. Na tej luknji se jih je največ spotaknilo, češ, mladini pokažite dela, kakršna naj bo. Zakaj pa ne bi enkrat pokazali kakršna naj ne bo. Samo pojasniti ji je treba. Malokoga pa bi našel, ki bi si upal trditi, da »Srečni dnevi« niso bili odlično zaigrani.

Po nastopu Marijborčanov pa se je jasno pokazalo, da je bil »Metež« vrhunec festivala. Če mi kdo očita lokalpatriotizem mu rad pritrdim. »Metež« mora v avditoriju storiti človeka lokalpatriota. Zgodba, kakor je domača, preprosta (brez izumetničenih karak-

»vsakdanje« boleste preprostega človeka tako močno podati, češ, človek je človek in vsakega krivičnost razmer, katere ga tepejo, enako boli.

Festival nas je sem in tja lahko prepričal, da »ni vse najboljše« kar je prišlo čez lužo in da smo lahko na našo kulturo silno ponosni, le to smolo imamo, da smo »majhni« in da bomo morali pri nas videti še marsikatero manj vredno reč, preden bodo onkraj luže spoznali, da je stari svet še vedno pred njimi, rekel bi neprimerno bolj, kot njihova tehnika pred našo. Zato bi v bodoče tudi naša repertoarna politika naj gledala na razna dela iz Zapada bolj kritično, jih seveda tudi pripuščala na naše odre, vendar manj kot se zadnje čase kaže. Spoštuj tuje, svoje ljubi, zlasti če je to svoje res ljubezni vredno.

Preseñeni baste

ko se bo pred vami razprostrl

Velenjsko jezero bo otvorjeno in dano v uporabo s kopališčem in restavracijo v nedeljo, dne 14. junija 1953. — Na programu koncerti, narodni plesi, plavalne, waterpolo in veslaške tekme.

mali Bled

Kje? V Velenju!

Še o Velenjskem jezeru

V nedeljo, 14. junija bo Velenje imelo nedvomno velik, lep praznik. Rudarski kolektiv, znan po svoji produktivnosti, bo ta dan pokazal bližnji in daljni okolici, kako se da urediti na prvi pogled ne preveč simpatični svet. Svet tam okoli novega jezera se je pravzaprav podiral, ko pa se je nehal podirati, so pridne roke iz podrtin naredile nadvse prijeten, za oko in srce lepo zaključen pokrajinski kotiček, kamor bo rad prihajal na dnevni ali nedeljski oddih ne samo velenjski rudar, ampak sleherni Savinjec in drugi okolici. Zeleno jezero, globoko 18 m, napojeno s toplimi barvami travnatih in gozdnatih bregov, okusno urejena restavracija, opremljena z vsem potrebnim, originalno plesišče na prostem, z belim peskom posute terase, predeljene z mehkiimi gredicami, veličasten športni prostor, po katerem orje buldožer; vse to in v daljavi savinjsko sredogorje nudi človeku zares vse, kar si poželi ob malem ali velikem delopustu. Prav je, da Velenje otvoritev svojega jezera proslavi tudi s kulturnoumetniškimi in telesnovzgojnimi programom. 14. junija bodo tu nastopile godbe iz Trbovelj in Celja, pevski zbori iz Celja in Velenja, plavalni klubi od blizu in daleč. Vse, ki jih zanima večno snujoča narava, ki se radi poveselje in razvedro, vabimo na ta dan na obale novega slovenskega jezera v Velenju.

Iz celjskega kulturnega življenja pred 50 leti

(Spomini takratnih dijakov celjske gimnazije)

Ob 500-letnici mesta in ob 100-letnici višje gimnazije v Celju je naraslo zanimanje za preteklost. Tudi dr. Rad. Brenčič, mnogoletni intendant mariborskega gledališča, je celjski dijak in nam je povedal o kulturnih prilikah pred pol stoletjem naslednje:

Kakšne so bile slovenske kulturne prilike v Celju v začetku tega stoletja, ko si bil ti na celjski gimnaziji?

Po zgraditvi in otvoritvi Narodnega doma se je pričelo pravo kulturno življenje tudi v Celju, saj je dobila kultura svoj dom. V Narodnem domu je bilo pravo zbirališče in shajališče vseh Slovencev, tako celjskih kakor okoliških. Velikega pomena je bilo, da je prišel v Celje v tistih letih kot učitelj Anton Munda. Ustanovil je Celjsko narodno godbo, kjer so sodelovali in se vežbali tudi kmetje iz okolice. Duša godbe pa je bil takratni celjski čevljar Borsik, Čeh po rodu. Ko je Munda dobil štipendijo, je odšel na konservatorij na Dunaj in je tudi po končanih študijah tam ostal. Za Mundo je prevzel godbo v Celju Fr. Korun-Koželjski (SBL), tako da je njegova godba sodelovala pri vseh prireditvah, je imela tudi bivala. Potem je ustanovila celjska Čitalnica poseben odsek Slov. pevskega društva. Naiprej ga je vodil Anton Lačovič, ki je bil sin takratnega gostilničarja v celjskem Narodnem domu in jurist (SBL). Posebno znamenit je njegov Monstre-koncert leta 1903, ko je nastopilo 70 pevcev. Takrat je za-

Pred deveto premiero v celjskem gledališču

Komaj so iz Celja odpotovali zadnji gostje, ki so sodelovali na prvem slovenskem gledališkem festivalu v novi celjski gledališki hiši, že se gledališka vrata ponovno odpirajo za deveto premiero domačega ansambla. Ta ansambel po izrednih naporih pri študiju otvoritvene predstave ni počival. Takoj po otvoritveni predstavi se je lotil vzporedno študija dveh odrskih del, ki bosta prišli obe pred občinstvo še v tej sezoni. Med festivalskimi predstavami gostov in domačega ansambla so teklo redne vaje in tako bo v sredo, dne 10. junija ob 20. uri premiera »Atentata«, drame v treh dejanjih angleškega pisatelja W. O. Somaina in prevodu Bojana Stupice, v režiji Balbine Battelino-Baranovičeve, v scenski opremi akademskega slikarja Milana Butine in kostumski opremi Mije Jarčeve.

W. O. Sumin je pri Slovencih malo znan angleški pisatelj, ki je napisal več zelo učinkovitih komornih dram. Pri nas ga poznamo samo po »Atentatu«, ki ga je tik pred drugo svetovno vojno uprizorila Drama SNG v Ljubljani. V dramo aktivno nastopata samo dve osebi. To bo po gostovanju z Begovičev

dramo »Brez tretjega« prvi primer v celjskem gledališču, da pride na oder dramsko delo, v katerem nastopata samo dva človeka. Pri prvi slovenski uprizoritvi te drame na Slovenskem sta igrala pokojni Ivan Levar in Mira Danilova. Pri naši celjski uprizoritvi nastopata Marija Goršičeva in Milan Brezigar.

»Atentat« je psihološka drama s političnim ozadjem. Snov črpa iz političnega življenja parlamentarne Anglije in razgalja notranjo gnolobo, ki razjeda ta sistem. — Drama je pisana učinkovito in izredno napeto, tako da se celjskemu občinstvu obeta gledališko doživetje posebne vrste.

Razpored abonmajskih predstav je po običajnem redu. Občinstvo opozarjamo, da bo »Atentat« v tej sezoni uprizorjen samo za abonmaje in da bodo predstave izven abonmaja sledile šele v prihodnji sezoni. Zato vabimo neabonante, naj pohite za nabavo prostih vstopnic, ki so na razpolago še pri vseh abonmajskih predstavah. Prodaja vstopnic od ponedeljka dalje.

L. F.

Orkester SKUD „Ivan Cankar“ v Trstu in Kopru

Vse se je razvijalo z veliko naglico. Prireditelj koncerta v Trstu SHP Zveza je za 25. maj rezervirala dvorano. Zelo malo časa je bilo na razpolago za ureditev vsega, kar je potrebno za potovanje preko državne meje. Zahvaljujoč se uvidevnosti naših oblasti, so se težave še lahko pravočasno premostile in tako je orkester v nedeljo, 24. maja ob 5 zjutraj krenil na pot. Z avtobusom TEP so orkestraši ob krasnem vremenu in dobro razpoloženju okrog poldneva prišli v Koper, kjer so imeli zvečer v Radiu-Koper oddajo. Umetne in narodne pesmi je ob spremljavi orkestra pel basist Aleks. Kovač. Po oddaji so bili orkestraši prosti; prenočili so v zelo lepem, novem hotelu »Triglav«, ki ga je v Kopru zgradila naša oblast. Dobro spočiti so Celjani naslednje jutro ponovno prišli v studio Radia-Koper, kjer so posneli na trak več skladb. Takoj po snemanju so se polni pričakovanja podali na pomol, kjer je že čakal parnik, da jih odpelje k velikemu cilju — v Trst. Ko smo sedeli na parniku in čudovali našo krasno obalo, so seveda pozabili na nervozo ob prestopu meje. Po enourni mirni vožnji, saj je bilo morje čisto pohlevno, so orkestraši prestopili na tržaška tla. Carinski pregled je bil hitro opravljen. Torej to je naš Trst! Veliko mesto, z asfaltnimi ulicami, krasnimi palačami in še lepšimi izlozabami. Do večera so bili Celjani prosti in tako so si lahko natančneje ogledali mesto. Takoj po izdatni večerji so odšli v veliko dvorano, ki jo imenujejo »Avditorij«. Po kratki vaji in krajšem odmoru se je pričel ob 20.30 koncert, na katerem so Celjani pod taktirko prof. Dušana Sainca izvajali med drugim: Bravničarjev »Divertimento«, Santlovo »Belokranjsko serenado« in Dittersdorfov koncert za klavir in orkester s prof. Marženko Sancinovo ter umetne in narodne pesmi, ki jih je pel basist Aleks. Kovač. Precej številno občinstvo je Celjane prisrčno pozdravilo in dajalo duška svojemu zadovoljstvu z močnim aplavzom. Ves spored je snemala tržaška radijska postaja. Po koncertu so

prireditelji povabili goste na kozarček dobrega vina, ob katerem se je razvilo živahno razpoloženje. Orkestraši so prespali v Trstu. Naslednje jutro se je nadaljevali obiski trgovin in ob 11 se je družba s parnikom odpeljala v Koper, kjer jo je pričakoval avtobus, da jo odpelje proti domu. Veseli in hvaležni prirediteljem za toplo gostoljubnost so se Celjani v terek ob 9 zvečer vrnili domov. Ta turneja je bila gotovo najlepša, kar jih je orkester podvel, in bo ostala vsem sodelujočim v trajnem spominu.

Uspel koncert v Žalcu

Ceprav je od celovečernega samostojnega koncerta obeh pevskih zborov minilo že nad štirinajst dni, je nujno, da se vsaj v skopih besedah ozremo na ta dostojno pripravljen in presenetljiv pevski nastop.

Zalska gimnazija že vsa leta po vojni posveča mladinskemu zborovskemu petju zadostno skrb in pozornost. Rezultat te prizadevnosti so vsakoletni nastopi mladih pevcev in takoj spočetka je treba ugotoviti, da je zlasti v zadnjih letih kaj lahko vidna ne le odkritosrčna vnema zborovodij, marveč je vzporedno z njo opaziti tudi kvaliteto rast žalskega pevskega zbora.

Letošnji koncert, pri katerem so prvošolci zapeli nekaj narodnih in mladinskih pesmi pod vodstvom tovarišice Holobarjeve, ostali razredi pa so se v prvem delu predstavili z umetno, v drugem pa narodno pesmijo z zborovodjem Dragom Predanom, je v kvalitetnem pogledu v veliki meri presegel lanskoletni nivo.

Pri nastopu »starejše« skupine pa je bilo opaziti, da je ni mogoče kar navelično oceniti, zakaj tu so prišle že do izražja nekatere prave mladinsko-zborovske kvalitete in seveda tudi pomanjkljivosti.

Dirigent Drago Predan je pokazal, da je že dolgoletni izkušeni pevski učitelj naših mladinskih zborov.

Vključevanje med člane Prešernove družbe se pomika h koncu — pohitite s svojim pristopom

MARIBORSKI TEDEN OD 4. - 19. 7. 1953

Ja Celja...

Čisti računi, dobri prijatelji

Ta pregovor ima že od nekdaj veljavo in jo bo tudi obdržal. Navskriž s s tem pregovorom pa so prišli pri gostinskem podjetju »Ljudska restavracija«. Zgodilo se je namreč takole:

Ko je pred letom bilo ustanovljeno podjetje »Ljudska restavracija«, je prevzelo poleg obrata na Tomšičevem trgu tudi bivši »DUR« Tovarne emajlirane posode. Takrat, ob prevzemu, ni bilo nič govora o pasivi bivšega »DUR«, pozneje pa se je izkazalo, da je bil primanjkljaj le-tam v višini 488.000 din. Dolgovi so bili deloma na ekonomiji te tovarne, deloma na Samskem domu. Čudnega izvora so ravno dolgovi na Samskem domu?

Mestni ljudski odbor, ki je prevzel »DUR« z aktivno (le-ta je silno majhna) in pasivo vred, bi moral to vprašanje urediti tako, da bi primanjkljaj plačali tisti, ki so ga povzročili, ali kako drugače, ne pa enostavno naložiti dolgove kolektivu, ki s takšno izgubo nima nič skupnega.

Kolikor se je kolektiv »Ljudske restavracije« upiral prevzemu tega dolga, ni dosti pomagalo. Zgodilo se je, da je sedaj banka enostavno odtrgala na računu »Ljudske restavracije« 235.000 din, MLO pa zahteval, naj za preostanek neplačanega dolga vzame podjetje kredit in naj poravnava dolgove.

Vse bi še nekam šlo, če pri vsem tem ne bi bili prikrajšani ravno abo-

ntenti te restavracije. Kolikor se spominjajo, je ravno naš list pisal o tem, da je restavracija ustanovljena z namenom, da pomeni in izdatno nudi delavcem hrano. Restavracija se je trudila. Svojim abonentom, ki jih je v mestu nad 400, v Gaberjih pa okoli 150, nudi najcenejši dnevni obrok, ki je izdaten in okusen. Kolektiv je izredno požrtvovalen, štedljiv in dobro gospodar. Navsezadnje pa se zgodi, da »Restavracija« v banki nima denarja in da mora z računi za hrano in pijačo počakati, dokler abonenti ne bodo vplačali novega mesečnega vplačila za abonma. Jasno je, da gre to na škodo abonentov in kolektiva.

Oporekati, da ta stvar ni zakonita, ni mogoče, da pa je neumestna lahko mirne duše potrdimo. Na ta način bi lahko dobili potuho vsi tisti, ki iz malomarnosti, nedelavnosti in temu podobnimi grehi kopičijo dolgove in izgube. Marsikdo bi tedaj, ki bo zgubil tla pod nogami dejal, češ, MLO prevzamite naše podjetje (bolje rečeno dolgove), plačajo pa naj jih tisti, ki si šele utira pot, čeprav je znano, da je vsak začetek težak.

Medtem ko se toliko govori o visokih cenah, o potrebi znižanja cen, o konkurenčnosti, s takimi nerodnostmi naložimo podjetju, ki ma pogoje, da konkurira na najbolj pereči točki preskrbe, breme starih grehov.

Revijski večer

V ponedeljek, 8. junija bo v bivši dvorani gledališča

REVIJSKI VEČER
Sodelujejo: Ferry Souvan in njegov orkester, artistični plesni par Ferry iz Berlina, pevka Vda Lavrenčič iz Trsta in slovenski humorist prof. Zel iz Maribora. Kot solisti nastopi Ferry Souvan s senzacionalno klavirino, ki je v Celju še nismo čuli in predstavlja prvi instrument te vrste v državi.
Prizritev je zabavnega značaja in bo prirjena z namenom, da nas razveseli. Program bosta vodila inž. Dančič Pestotnik in Gustav Grobelnik. Scena inž. arh. Miloš Hohnjec.
Prizritev bo gotovo všeč vsem onim, ki imajo radi 2 uri razvedrila. Za vse ostale pa pripravljajo Propagandni odbor Oblepševalca družva za mesec julij gostovanje Rudolfa Francela, Valerije Heybalove in Ladka Korčeca. Tako bo prizritev skrbel, da bodo prišli na račun vsi — recimo pod geslom »danes vam — jutri nam«.
Ponedeljski predstavi bosta ob 18. uri in ob 20.15 uri.
Nabavite vstopnice v predprodaji.

RAZMISLJANJA STAREGA CELJANA
Zares vsega priznanja so vredna prizadevanja Mestnega ljudskega odbora za ureditev in oplešanje našega mesta. Mislim, da se v pogledu modernizacije ulic in cest, javne razsvetljave, obnove fasad ter odgovarjajoče preureditve obrtnih, gostinskih in trgovskih lokalov v zadnjih dveh letih ni nikjer toliko storilo kot v Celju.
Na tako okusno obnovljenih hišah pa naložimo na križce primere umazanih in zamarnih vrat in oken, ki prosijo, da bi se jih usmilila roka plekarja.
Ker pa vse kaže, da leto 1953 ne bo baš v

njihovem delu. Vendar se mora priznati, da se je za ideološko vzgojo članstva na terenu storilo premalo.

O nalogah in problemih SZDL je govoril tov. Dobovišek.

Razprava je zajela aktualne probleme na terenu. Razpravljali so tudi o bodočem delu organizacije na terenu.

Na kraju so sprejeli naslednje sklepe: Socialistična zveza delovnih ljudi bo sodelovala z vsemi množičnimi organizacijami na Jožefovem hribu in jim nudila vso pomoč.

Za ideološko vzgojo članov bodo organizirali sestanke o raznih vprašanjih na terenu in to skupno ali pa po naseljih. Bolj kot doslej se bodo zanimali za upravljanje gospodarskih podjetij ter se bodo borili proti reakcionarnim pojavom. M. C.

BODIMO KULTURNI

Verjetno ste se tudi vi že kdaj peljali, odnosno ste se hoteli peljati z lokalnim avtobusom, zlasti proti Storam. Gotovo veste, da navadno čaka na prevoz veliko več ljudi, kakor pa jih lahko sprejme prostornina tega prevoznega sredstva. Potniki se tega zavedajo, zato že takoj ob prihodu avtobusa pritisnejo

tat je sedaj prejel skupno kazen 4 leta strogega zapora. 27-letni delavec Ferdinand Vogrinc je od Gradišnika kupil dvojico koles, dasiravno je vedel, da sta kolesa ukradeni. Vogrinc je dobil 2 meseca zapora.

OBSOJENA VLOMILCA

26-letni Jože Ogrizek, zaposlen pri »Betonu« v Celju, je v začetku leta vdrl v zaprt prostor v Liscih in atletskemu društvu »Kladivarski« ukradel najmanj 17 litrov vina v vrednosti 190 din. Ogrizek je bil že pogojno kaznovan, ker je kradel vreče v Tovarni emajlirane posode. Skupno bo sedel 7 mesecev v strogem zaporu. — Leopold Stramel iz Zagaja pri Ponikvi, je vlomil v leseno skladišče pri »Betonu« v Storam. Ukradel je tri rovnice in eno obešano v skupni vrednosti 1200 din. Obsojen je bil na 4 meseca zapora.

OKRAJNO SODIŠČE

Krajnik Franc je 9. sept. 1952 privozil z osebnim avtomobilom, last okrajnega komiteja ZKS Celje-okolica, v nepregledni ovinek na cesti Griže-Seče, kjer zaradi ožine ceste izogibanje dveh avtomobilov ni možno, s tako brzino, da svojega avtomobila ni mogel ustaviti, ko je na razdaljo približno 10 metrov zagledal nasproti vozeči avtobus, lasti rudnika Zabuška. Zaletel se je v avtobus ter povzročil pri tem na osebnem avtomobilu 30.985 din, na avtobusu pa 4.048 din škode. Zaradi ogrožanja javnega prometa je bil obsojen na 1 mesec zapora in na prepoved opravljanja šoferske službe za dobo dveh let, poravnati pa mora tudi vse nastalo škodo. — Tudi Strašek Adolf je 15. 4. 1952 neprevidno vozil s tovornim avtomobilom iz Dravograda proti Celju. V vozilu sta bila še Pečnik Franc in Beloglavc Franc. Strašek pri odhodu iz Celja avtomobila ni pregledal, čeprav je vedel, da so zavore slabe. Na ostrem ovinku blizu vaši Šentjanž so zavore odpovedale in je z avtom zavozil v cestni jarek. Pečnik Franc je skočil iz vozila. Pri tem si je zlomil levo nogo in trikrat prelomil levo roko. Strašek je bil zaradi ogrožanja javnega prometa obsojen na 1 mesec in 15 dni zapora, kazen pa so mu odložili za dobo treh let. —

RESNA BESEDA KOLESARJEM

V petek, dne 29. maja grem ob dveh popoldne iz kavarnarje poti domu v Razlagovo ulico. Preden prečkam ulico, se pogledam desno in levo in kresem proti stranskemu izhodu kina Union. V tem pridruži od kolodvorske strani kolesar z brzino 30 km. Z vsa silo se je zagnal vame in me podrl s tako silo, da so oči videli bili prepričani, da ne bom več vstal. K sreči je padel klobuk pred menoj, tako da sem z obzornostjo treščil v klobuk, ki je ublažil padec. Oči videli so me poharili in odvabili v kavarno. Kolesar se je na veliko opravičeval, češ da se mu je mudilo. Sedaj pa resna beseda: kako to, da se ravno kolesarjem v mestu tako mudijo? Potem bi morali mi, ki pešočimo, vohče vse zamuditi, ker smo najmanj trikrat bolj počasni kot kolesar. Dobro bi bilo, če bi miličnik slične dirkače olajšal za kakih 100 din. C. R.

NISMO ZAĐOVOLJNI!

Po starem predvojnem vzgledu smo spet dobili dopisnice, ki imajo na naslovni strani slike naših mest in krajev, torej nekakšna razglednica. Prva taka dopisnica, ki sem jo kupil, ima motiv iz Celje. Ne vem, kdo in kje je slike izbiral, vem pa, da bi za Celje ne bil smel izbrati te — namreč podobno nekdanjega nemškega doma. V domu sicer ne gospodarijo več Nemci in njihovi prirepaniki, toda zunanje lica mu do zdaj še nismo mogli predrugačiti. Mi vsi vemo, da so predvojni gospodarji v Celju hoteli poudariti nemstvo mesta in da so prav tako postavili vsakemu obiskovalcu Celja, tako rekoč pred nos, to stavbo v za nas nekakšnem slogu starih nemških mest in ki se prikaže v svojo okolico. Kakor kosi slavniki. Kdor je slike določal, bi bil že moral vprašati ali kolektiv celjske pošte ali pa Mestni ljudski odbor, kaj je karakterističnega za Celje, ne pa na slepo izbrati stari klise, menda iz nekdanjega poštnega arhiva. Se dobro, da na sliki ni vidna vetrnica vrh stolpa, v kateri so še danes izdelbene začetnice DIL. Upajmo, da bo kolektiv na pošti v Celju za prihodnjo izdajo preskrbel drugačno sliko, sliko slovenske trdnosti in značaja v Celju, saj jih je na izbiru.

... in zaledija

NAZAJ IN NE NAPREJ? — ALI GRADNJA ŽELEZNIŠKE POSTAJE V LAŠKEM

Res je že skrajni čas, da se železniška uprava enkrat loti laške železniške postaje. Kakor kaže, bo letos dolgo pričakovani trenutek prišel. Toda pri vsem tem je nekaj, o čemer je treba spregovoriti. Projektanti nove železniške postaje imajo v načrtu postajo z enim ali največ dvema stanovanjima. Na ta način bi se sedem strank, ki sedaj stanujejo v postajnem poslopju moralo zavzeti nezdrava stanovanja v kletnih prostorih. Stanovanjska tiska v Laškem je že itak tako pereča, da ji je nemogoče priti na kraj, saj se ljudje stiskajo v kletih in nezdravih prostorih, kljub temu, da se mestna občina trudi z nadzidavami in zaslimimi preureditvami vsaj malenkostno omiliti stisko. In zdaj naj bi naenkrat odpadlo še sedem stanovanj v postajnem poslopju.

Zakaj ne bi naredili enostavnejšega načrta. Postaji je treba obnoviti fasado in prezidati notranji zid, ki je poškodovan. Ker so stanovanjske sobe absolutno previsoke, bi bilo mogoče z malenkostnimi stroški stavbo dvigniti in urediti dvojne nadstropje, iz pritličja seliti stranke v nadstropja in vse pritličje bi bilo na razpolago za železniško službo. Z dozidavami bi dobili modernjšo čakalnico 3 razreda, čakalnico drugega razreda, čakalnico za matere in otroke, koridor za izhod potnikov in druge prostore za uslužbence in pisarne. Tudi stranišča sodijo pod pravo streho.

Mnenje, ki ga imajo o vsem tem Laščani, bi bilo treba nujno upoštevati. V Laškem je bilo med vojno uničenih 46 stanovanj, zgrajenega ni bilo nič, prebivalstvo pa je v odnosu na predvojno število prebivalcev naraslo od 1081 na 1501.

Težave mestne občine s stanovanji so dovolj jasne, da ne bi bilo treba toliko razmišljati, kaj je bolje storiti. Stremeti je treba za boljšimi rešitvami, ne za slabšimi, ki naj bi povečale laško stanovanjsko krizo.

J. E.

ČE NE MORETE ŽIVETI, SKOČITE V VODO...

Angela Ivanjko, zaposlena pri Mestnem podjetju v Laškem, se je pred meseci poročila. Pričakovala je otroka in zaprosila za družinsko stanovanje. Mestni občinski odbor ji je dodelil stanovanje pri neki vdovi, ki pa se je pritožila na Vrhovno sodišče v Ljubljani. Seveda se ni mogla seliti v tisto stanovanje, porod se je bližal, in bila je na tem, da bi morala roditi na cesti. Na posredovanje tov. Jutrišove, pa je Ivanjkovi občinski odbor dodelil sobo v hiši št. 12, ki je bila že pol leta prazna.

Osem dni po porodu so jo spet hoteli seliti k tisti vdovi, kateri še ni bila rešena pritožba. Pozneje so jo poskušali seliti še trikrat. Zadnjič so imeli pripravljeno že voz in miličnika za prisilno selitev. Takrat se je uslužbenec MO tov. Deželak napram njej in možu grobo izražal: »Zakaj ste prišli v Laško? Če ne morete živeti — skočite v vodo!« (Sila takten in vljuden postopek uslužbenca na odboru ljudske oblasti, op. ur.)

Pri vsem tem so v Laškem zakonci brez otrok, ki imajo po dve sobi poleg kuhinje.

IZ PILŠTANJA

V občini Lesično je 86 obveznikov predvojaške vzgoje. Pravkar zaključeni desetdnevni tečaj je obiskovalo dnevno nad 90 odstotkov, kar je lep uspeh z ozirom na razsežnost občine. Obvezniki so se seznanili z marsikatero prvino, ki jim bo v kadrovske službi v veliko pomoč. Tudi v disciplini so se mladinci izkazali.

Ljudska knjižnica na Pilštanju je prilela s poslovanjem. Bralcev je dosti, knjig malo, zato ima tukajšnja prosveta važno nalogo, da dvigne knjižnico na dostojno višino. Seveda je tudi dolžnost krajevnih činiteljev, da pri tem sodelujejo.

V občini Lesično je več dni v letu, ki nas spominjajo na važne dogodke iz narodnoosvobodilne borbe. Zaradi izbire dneva občinskega praznika ne bodo v zadregi. Morda bi bil najprimernejši dan 15. julij, ko so pred 9. leti partizani izgnali iz Pilštanja okupatorjevo posadko, dan kasneje se je isto zgodilo s sovražno posadko v Zagorju. Kozjani n. pr. so si osvojili 8. september, ker je v tistih dneh partizanski odred osvobajal Kožje.

Prvikrat so na svojem dvodnevnem izletu videli morje učenci 3. razreda tukajšnje gimnazije. Mladi izletniki pravijo, da je napravilo prvo snidenje z morjem in Opatju na nje tolikšen vtis, da ga vse življenje ne bodo pozabili.

REJA FLEMENSKE ŽIVINE SE IZPLAČA...

Doslej je bilo na Kozjanskem premalo storjenega za živinorejo, ki je za ta predel poglavitna kmetijska panoga. Zlasti so premalo pomoči nudile KZ, kjer se odbori niso zavedali te važnosti, ali pa so iskali le osebnih koristi. Upajmo, da bodo novi odbori to delo pospešili in nudili živinorejcem več pomoči.

Da je živinoreja z rodovnikom edina možnost napredka, dokazuje zadnji plemenski sejm v Szentjurju, kjer je bilo veliko obiskovalcev in neprimerno manj plemenske živine. Na tem sejmu so plačevali dobro plemensko živino nad povprečno vrednostjo. Tako je kmet Čepin Stefan dobil za svojega 11 mesecev starega bika kar celih 70 jurčkov.

Za dobro živinorejo bi bilo treba tudi bolj skrbeti za ureditev hlevov in gnojišč, da bi na ta način poboljšali zdravstveno stanje živine in povečali krmsko bazo. KZ naj bi po tem vprašanju začele resno delati.

PRERANI GROB

V Rečici pri Laškem je nenadoma preminul 58-letni posestnik in upravnik okrajne mesnice, tov. Matija Videčnik. Po nesrečnem naključju mu je električni tok prekinil ni življenja. Na zadnji poti so ga spremlili številni rudarji, godba, pevci, razne organizacije in gasilci. J. E.

V BRASLOVAH PRIDNO ZATIRAJO KOLORADSKEGA HROŠČA

Veliki akciji za zatiranje koloradskega hrošča se je pridružilo naše podeželsko središče Braslovca. Organiziran je poseben štab s terenskimi vodji, ki ne prestopajo svigabe sem in tja ter ugotavljajo okužbe po najnevarnejšem sovražniku našega kmetijstva. Največje zalego so doslej našli v naselju Praserje; seveda ne manjka tega škodljivca tudi v ostalih vaseh.

Solska mladina je s pomočjo učiteljsstva takoj stopila v akcijo in že nabrala nad 2000 živih hroščev ter uničila njihovo zalego. Akcijo podpira domača Kmetijska zadruga.

V nedeljo, dne 31. maja je bil v braslovski šoli sestanek kmetov, ki so z zanimanjem poslušali predavanje tovariša Fr. Kolarja o širjenju in razmnoževanju ter škodljivih posledicah, ki jih povzroča koloradski hrošč.

Občinski ljudski odbor in KZ Braslovca sta določila zatiralcem posebno

nagrado: od 1. do 7. junija po 1 dinar za vsakega hrošča ali ličinko, od 8. junija dalje pa po 50 din za vsakih 100 hroščev. Poleg obiranja zalege bo uvedeno škopljenje po vseh krompiriščih, s čimer bodo zatrli najnevarnejšega škodljivca.

DESETKRAT PREMISLI IN ENKRAT RECI ali CANKARJA JE ZAMENJAL S STALINOM...

Tajnik ZVVI tov. Suša v Laškem je imel nedavno služben obisk. Sprejel je tovariše v svoji delovni sobi in dal podatke, ki so jim bili potrebni. Sicer to ni važno. Zanimivo je to, kar se je potem zgodilo.

Partijska organizacija je kmalu po tistem obisku dobila ovadbo, češ da ima tov. Suša v svoji delovni sobi na zidu nasproti Tita še Stalinovo sliko. Komunisti so ostrmeli, kajti dotičnik je vneto trdil, da je preverjeno ta slika Stalina. Kljub temu je organizacija hotela biti o tem popolnoma prepričana...

Tako je slika romala iz sobe tov. Suše po Laškem, da je Cankarjev lik, ki ga je umetnik upodobil leta 1928, lahko dokazal svojo pristnost.

Slika je bila vrnjena tov. Suši in kot nam je javil, je bila zamaščena. Lastnik nam je sporočil tudi to, da je ta slika od leta, ko jo je kupil, bila vedno njegova spremljevalka. Celu v pregnanstvo v Srbijo je potovala z njim in je bila zakopana v zemlji pod Fruško goru. Po osvoboditvi je bila vedno poleg Titove slike na vidnem mestu.

Ta primer je sicer malenkosten. Dotičnik, ki je takole Stalina iz trte zvil, se lahko samo v ustnice ugrizne, če ima kaj sramu. Vsak Slovenec bi vendar moral bolje poznati Cankarja od Stalina. Tako se je pa zgodilo ravno narobe. Dobro je, da je organizacija ZK preverila prijavo, kajti če bi na slepo verjela besedam nerazgledanca, ki ne loči največjega slovenskega pisatelja od sovjetskega diktatorja, bi bil slučaj še poraznejši.

Zato bi naj tovariši, ki je ihtavo pohitel, češ, odkril sem informbirejca, raje desetkrat premislili, preden se je tako krepko blamiral. Naposedil bi vsakemu trezno mislečemu človeku moralo biti jasno, da vsak, ki bi danes na zidu imel obešeno Stalinovo sliko, ne moral biti kaj drugega kot norec.

PODOBNI SLUČAJ

Je ob prihodu okupatorja doživel naš književnik in prevajalec Vladimir Levstik, ki živi sedaj v Celju.

Ko je moral z vsjo naglico pobegniti iz Litije, ker je bil na črni listi nemškega okupatorja, je poleg bogate knjižnice in drugega imetja ostala v delovni sobi tudi Cankarjeva slika. Gestapovci so vdrli v hišo in nadvse brihtno ugotovili, da je imel tov. Levstik na steni obešena pravega Stalina. Vendar so bili to tuji, od katerih človek ne more zahtevati, da bi poznali podrobno lik Ivana Cankarja. Morda še slišali niso za njega.

To bi se Cankar namuznil in si zasukal brke, če bi vedel, da bodo kdaj leti povod za tako zmedo.

JAVNO VPRAŠANJE CESTNI UPRAVI V CELJU

Nemci so med okupacijo precej razširili in asfaltirali ceste med Celjem in Rimskimi Toplicami. Na mnogih odsekih so kmetom odvzeli precej obrobne zemlje s senožeti in sadovnjaki. Cestno obrobje so na novo zakoličili in kasneje tudi z mejniki omejili, niso pa dali kmetom za to nikake odškodnine, niti niso teh zemljišč v zemljiški knjigi in katastru odpisali, oziroma znižali letni davek.

Tak primer imamo zlasti kmetje v Debru pri Laškem. Pri cestni upravi smo sicer vložili prošnjo za ureditev te zadeve, vendar vsa naša prizadevanja ne dosežejo cilja. Cestar F. vsako leto čisti sadno drevje, ki je z razširitvijo prišlo v območje ceste ter izjavlja, da je to drevje last cestne uprave. Prav tako prepoveduje košnjo na razširjenem cestnem pasu. Zaradi tega so nastali med cestarjem in kmeti vsakoletni prepiri in nesporazumi. Zato podpisani javno prosimo cestno upravo v Celju, da nam pojasni, kdaj bo v celoti urejen odpis te zemlje oziroma izplačana odškodnina, da bi se enkrat za vselej rešili neljubih nesporazumov, ki so pri nekaterih že povzročili sodne pravde.

Kmetje: Kačič, Rozman, Hadolin, Lapornik, Močnik, Mastnak, Dekleva, Pecko, Jančič, Klenovšek in Blagotinšek.

Z ODPRTIMI DEZNIKI NA AVTOBUSU

V nedeljo, dne 31. maja 1953 so potovali potniki iz Laškega v Celje tako, da so morali imeti med vožnjo v avtobusu odprte dezničke, ker je streha avtobusa dotrajana. Sedeži so bili polni deževnice in ker je usnje barvano, so mnogi potniki dobili v obleke madeže. Avtobusno upravo v Celju naprošamo, da na vsak način popravi ostrejša vozila, da bo vožnja v pravem pomenu besede res kulturna.

Anton Šumej, Laško.

O ZLOČINU V BUČAH NA KOZJANSKEM
V »Savinjskem vestniku« smo lani septembra poročali o umoru Feriča Franca v Jevševca. V tem poročilu je bilo navedeno, da je umor izvršil Alojz Klobasa, ki je bil tudi aretiran v 5 mesecev v preiskavi. Preiskava pa je pozneje dogajala, da Alojz Klobasa ni bil morilec, pač pa je umor izvršil njegov sin Franc Klobasa, ki je pri sodišču prejel tudi zasluženo kazen. Alojz Klobasa je bil po petih mesecih kot nedolžen pri tem zločinu izpuščen iz zapora. M. C.

Centenim-obiskovalcem kino predstav s poročamo da je zopet odprt

LETNI KINO

Predstave so vsak dan ob 20,30 uri. Z novim kinoprojektorjem smo odpravili puzve med predvajanjem, tako da boste na svežem zraku z užitkom gledali naše najboljše filme. V tem mesecu bodo na sporedu sledeči filmi:

REBECCA
ameriški film

JUTRI BO PREPOZNO
italijanski film

FRIZER ZA DAME
francoski film (Fernandel)

SUŽNJA PRETEKLOSTI
ameriški film

NAPOLNI ČAŠO
ameriški film

Za množičen obisk se priporoča

● UPRAVA KINOPODJETJA CELJE ●

znamenju suše, in imamo v zadnjem času tudi često prav izdatne padavine, doživljamo v Celju zlasti v Stanetovi ulici, da kar lije na naše glave iz razjedanih in raztrganih hišnih zlebov. Tudi imamo letos spet priliko opaziti, da je mnogo hodnikov ob hišah tako srčno grajenih, da se voda z njih ne odteka, da se kar rada na njih zbira, in nemalo veselje dece in veliko nevoljo vseh delovnih ljudi, ki hite po svojih opravkih.

Posebna celjska specialiteta pa so zbori mladine na tlesnih hišnikih naših ulic, da je domačin kakor tuječ, ki pride do njih, primoran stopiti na cesto, ako hoče mimo in naprej, ker konferenca in zbori mladine in tudi raznih »govornih« žensk ne smejo biti moteni. Ker pa letos uprava cest in ulic pločnike vidno širi, si prispevajo dobroimamerni mesčani, da bodo tako razširjeni ulični hodniki pač omogočili še bolj množično zbiranje raznih »kramljavačev«, ako jih roka reda ne bo razgnala in jih načela, kako treba hoditi po mestnih ulicah, da se ne moti razstožega prometa.

Umevno je, da se ne doma neenkrat urediti vse ceste in ulice. Vendar pa mislim, da bi se z dovažanjem in posipavanjem gramoza po ulicah (Jenkova, Oblakova, 29. novembra, Vrnčeva, Drapšinova, Leskoškova, Tovarniška itd.) ne smelo tako skopariti, pa da bi po tolikih letih bil spet enkrat posuti tudi hodniki za pešce, v kolikor obstojajo, ker so ta pota za pešce še v obupnejšem stanju, kot razvožene ceste v tem delu mesta. I. P.

NA JOŽEFOVEM HRIBU BODO BOLJE DELALI

Socialistična zveza delovnih ljudi za teren Jožefov hrib je imela minulo sredo svoj občni zbor. Funkcionarji organizacije so podali poročilo o delovanju Osvobodilne fronte od zadnjega občnega zbora. Članstvo je z veseljem pozdravilo sklep o preimenovanju OF v Socialistično zvezo. Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo delo v organizaciji včasih bolj, včasih manj živahno. OF je tesno sodelovala z ostalimi množičnimi organizacijami na terenu, katerim je ob vsaki priliki nudila pomoč pri

IZ SODNE DVORANE

OKROZNO SODIŠČE POKLICNI TAT KOLES PREJEL ZASLUŽENO KAZEN

Pri okrožnem sodišču se je zagovarjal 32-letni Ludvik Gradišnik, progovni delavec, stanujoč v Lokavcu pri Rimskih Toplicah. Poleg svojega poklica si je izbral še postranski poklic, kralji kolesa. Ze letos meseca januarja je bil zaradi tatvine devetih koles kaznovan na 14 mesecev strogega zapora. Pozneje pa so prišle na dan še tri tatvine koles, ki jih je Gradišnik izvršil v Celju, in sicer je 15. 9. 1952 izpred gostilne Zerdoner pri kapuškem mostu ukradel Vinko Oblaku 20.000 din vredno kolo, 4. 11. 1952 je pri restavraciji »Na-Nac ukradel 18.000 dinarjev vredno kolo Dragu Gračnerju, 27. 11. 1952 je izpred gostilne »Pri turški mački ukradel Franca Knuška 30.000 din vredno kolo. Poklicni

SAMO 1 DAN je še do zrebanja III. kola **TOMBOLE GLUHONEMIH JUGOSLAVIJE** Kupujte tablice!

Skok s padalom med jugoslovanske partizane

(K desetletnici prihoda prve angleške vojaške misije 27. maja 1943)
Napisal F. W. Deakin

G. Deakin je profesor oksfordske univerze. Med vojno je bil prvi šef angleške vojaške misije pri Vrhovnem štabu v Jugoslaviji in od leta 1945 do 1946 prvi sekretar angleške ambasade v Beogradu.

Leta 1943 je 27. maja letalo angleškega letalstva odletelo z aerodroma Derna v Severni Afriki v nočni mrak. Smer letala je bila v Jugoslavijo. V letalu je bilo pet britanskih oficirjev in vojakov.

To je bil drugi poskus, da bi prišli do gotove točke v črnogorskih planinah, ker prvič, dva dni prej, niso uspeli zaradi velike burje. Veter je bil takrat tako močan, da je odpihal letalo z njegove smeri do Soluna. Morali so se vrniti nazaj v Derna.

Tokrat smo leteli poleg Kiete. Naši mitraljezi so bili naperjeni navzgor. Bili smo zmučeni od borbe z nemškimi lovci, ki so operirali v območju letalske baze v Heraklionu v Grčiji. Imeli smo zelo malo časa za razmišljanje o predstojajočih nalogah. Naročeno nam je bilo, da se spustimo s padali v Crno goro in da se povežemo s glavno osebnoštvom partizanskih sil. Takrat v zunanem svetu razen imena Tito niso dosti vedeli, pa tudi mi ne. Naročeno nam je bilo, da pošljemo poročilo v Kairo.

Tri tedne pred našim odhodom je naša severnoafriška baza vzpostavila zvezo s partizanskim štabom v hrvaških gorah in dvema britanskima oficirjema. To sta bila mojari Jones in kapetan Hunter, ki sta se spustila do partizanskega štaba, da pripravita vse potrebno za naš prihod. Oficirja sta vzpostavila radio zvezo z Vrhovnim štabom, ki se je takrat nahajal v Crni gori. Ta prva sporočila, da naj pošljemo vojno misijo in podatke za tehnične posameznosti našega odskoka iz letala so vsebovala tudi podatke o resnosti vojaškega položaja na tem področju. Rečeno je bilo, naj pohlitimo, češ da partizani ne morejo delj časa obdržati v rokah teren, kjer bi lahko odskočili, več kot tri dni. Oboroženi s takimi »suhimi« podatki smo šli na pot...

Mrak je postajal gostejši, letalo Halifax pa je letelo mirno proti severu. Posedli smo se kakor smo se najbolje znali med našimi torbami in opremo. Enakomerni šum motorja nas je primoral, da smo molčali. Vsak je bil poglobljen v svoje misli. Navodila, informacije, poslovilni obiski, zbiranje zalog in opreme, tisoče milj potovanja z vlakom in avtomobilom, sedaj pa le nekaj ur med nebom in zemljo...

Pred nami so se v globini pojavili obrisi cilja.

Bilo je nemogoče hladokrvno razmišljati o podrobnostih naše naloge. Vsak je bil zavzet z razmišljanjem na skok v prazno in temo. Poleg tega je bil to naš prvi polet nad mejami okupirane Evrope.

Prišel je čas. Postali smo neke vrste avtomati. Stisnili smo roke posadki letala. Njihova odgovornost je bila, da pridemo do cilja, naša pa, da hitro odskočimo. Navade iz padalskega tečaja so nas objele. Zavrgli smo misel na preteklost in na prihodnost. Mislili smo na malo točko neposredne bodočnosti.

Naravnali smo pasove padala, poslednjič pregledali torbico in opremo, ko smo pod sabo zagledali ognjen križ — naš dogovorjeni znak.

Motorji bombardierja so zmanjšali ropot. Pilot je obrnil letalo, da bi spet preletel ogenj na tleh. Takrat je avtomatsko pri odprtini letala zagorela zelenkasta luč in mi smo skočili...

Hladen zrak nam je udaril v telesa in padalo nas je streslo. Vsi naši čuti so se zaostrili. Poleg mene je vzporedno z menoj padala kupola sosedja. Glasno sva se pozdravila. Noč je bila temna, da nismo videli zemlje pod seboj. Cutili smo močan veter. Skočili smo v višini 610 metrov nad najvišjim in najdivjim delom Črne gore. Padali smo hitro, daleč proč od ognjev, ki so izginjali izpred naših oči, zakriti s hribi.

Zračni val me je za malenkost dvignil navzgor, nato pa sem stanovitno padal. Zapri sem oči, skrčil noge in čakal. Ko sem se dotaknil zemlje, sem glasno vzdihnil in se poveljal.

Bilo je pretemno, da bi videl kje sem in kje so se spustili ostali. Doklicali smo se s piščalkami. Zbrani smo ugovorili, da smo na tla prišli brez vsake praske. Letalo nad nami je napravilo krug. Z žepnimi svetilkami smo se mu javili. Odvrglo je še našo opremo, potem nam je »pomežiknil« z lučjo in naravnal svoj polet proti Afriki...

Ognjev nismo videli. Okoli nas je bila popolna tišina.

Pustil sem tovariše pri opremi in se z naperjenim samokresom podal v smer, kjer naj bi bili ognji. Čez nekaj trenutkov sem zadel v človeka, ki je glasno zaklical v srbskimi. Hitro sem mu na podoben način odvrnil, da sem angleški oficir.

Visok mladenič v iznošeni uniformi me je objel. Bil je v patrili, ki je kurila ognje in poslan v izvidnico, da nas poišče. Ko sem ga peljal nazaj do ostalih članov misije, je izstrelil naboj. Kmalu so za nama prihitali še drugi partizani.

Začelo se je svitati. Opazil sem, da smo se spustili na ozek pašnik, ki ni bil širši kot 90 metrov in z obeh strani obdan s pečnami in borovjem. Okoli nas so bili mladi ljudje in nekaj enoglasno klicali. Bili so opravljeni in oboroženi popolnoma različno. Nekateri so imeli sivkaste uniforme, drugi so bili v civilu. Dokler smo se pripravljali na odhod, smo bili tarče za celo ploho vprašanj. Zakaj nismo prej prišli? Koliko smo stari? Kakšne čine imamo? Če smo čuli radio stanico Svobodna Jugoslavija? Takšna in podobna vprašanja so postavljali ti mladeniči, ki so ginjeni ob tem sestanku hoteli zvedeti kar največ.

Čez nekaj minut smo se znašli na neki skalnati planoti, kjer je še vedno tlel ognjeni križ v čisti jutranji zarji. Patrole so pobrale padala z opremo in višji oficir v sivi uniformi nas je pozdravil. Predstavil se je kot Veljko in sporočil, da ga je maršal Tito poslal, naj nas pripelje v Vrhovni štab, ki je bil kakih deset kilometrov od tu. Po kratkem zajtrku v kmečki hiši, smo se napotili peš. Odklonili smo konje, ker smo se počutili polni moči po odlični uspelem skoku iz letala. Bilo je že zgodaj in zrak je bil svež in čist. Na poti nam je jugoslovanski oficir povedal, da so Titove oborožene sile pod močnim nemškim pritiskom in da jim je potreben vojni material ter da ranjenci zelo trpijo, ker jim manjka sanitetskega materiala in zdravil.

Planinska pot je peljala skozi gozdove in se nato strmo vzpela do obale malega jezera. Na poti nižje ob jezeru je šla manjša kolona zmučenih planinskih konj, njih jezdec pa so bili ranjenci, prvi od mnogih, ki smo jih pozneje videli. Ranjenci so nihali v lesenih sedlih sem in tja kot vrece.

Stopali smo navkreber. Veljko naprej, mi za njim. Potem je skrenil s steze v gozd in nas pripeljal do gruče ljudi, ki so bivali v malih šotorih med drevjem. Sedeli so v gručah, ali pa so se sprehajali med šotori. Bil je ravno čas kosila.

V nekaj sekundah so se zbrali okoli nas in takrat smo segli v roko mirnemu človeku, ki je stal v sredini.

Naš prvi razgovor s Titom je zvenel uradno. Govoril je enostavno in resno. Rekel je, da je položaj resen, da Nemci hočejo obkrožiti partizane v tem golem planinskem kraju, kjer ni ne hrane niti zaklonišče pred zračnimi napadi.

Naša skupina se je spravila v mali šotor, kamor so prinesli tudi našo opremo. Pozno popoldne nam je Tito poslal kurirja, češ, da se moramo pripraviti za pohod. Gozd okoli nas je oživel od partizanov. Razdelili smo vse svoje zaloge med nove vojne tovariše in se pridružili koloni, ki je korakala skozi temen pas Durmitorja. Začel je padati droben stanovitni dež. Marš, ki smo ga takrat začeli, je trajal nato dva meseca.

Čez nekaj dni je ob zračnem napadu na Sutjesko padel Anglež, kapetan StUART, eden od prvih članov prve angleške vojaške misije v Vrhovnem štabu maršala Tita. Vsi smo bili očividci poteka in slavnega konca junaške Pete ofenzive in dočakali končno zmago narodnoosvobodilne vojske.

V Oksfordu, 27. maja 1953.

DVE DOMAČI ZNAMENITOSTI

SABLJA »EISENHOWER« NAJDENA V LAŠKEM

V Laškem so našli staro umetniško izdelano sabljo z bogatimi okraski in vezanim napisom »Eisenhower«. Upravnik laškega muzeja je fotografijo sablje poslal v Nemčijo, odkoder so odgovorili, da je sablja nekako iz leta 1700 in da ime predstavlja prilike obrtnika, ki jo je izdelal.

Morda, rečemo morda, je ta orožar kak daljnji prednik sedanjega predsednika Združenih držav Amerike.

IZ ŽIVALSKEGA SVETA...

Tov. Golob Ivan iz Mrzlega polja pri Marofu na Kozjanskem javlja, da se je njegova domača zajkla, ki se je vedno pasla zunaj na polju sparila z divjim zajcem. Skotila je 7 mladičev. To je zelo redek slučaj v naravi, da se divje živali pariyo z udomačenimi. Posestnik opozarja rejce malih živali na ta dogodek in bo verjetno mladiče tudi odprodal. Taka osvežitev krvi pri domačih kuncih mora imeti le pozitivne posledice.

Rebus

Rešitev rebusa iz št. 21: Malina ali narobe Velikan

Celjske glase

NAS ŠEFIČ

(Po napevu »Naš waček«)

Naš šefič je avto imel,
z njim vsak dan okrog je drvel,
prijahal domov ves zaspan,
ko se je svetlikal že dan.

S prijatelji se je obdal,
z dekleti je rad potoval,
pred krčmami delal je stop
in rajal je hopsa, hop, hop!

Nekoč pa je smolo imel,
da z avtom v drevo je zadel,
in komaj še živ je trpin
prilezel izpod razvalin.

Zdaj avto njegov je razbit,
a sam je v obveze povit,
po berglah ves mršav ko smrt
okoli se plazi potr.

A vendar ga prav to gorje
je spravilo spet na noge,
zdaj leze ko vsak državljan,
ki v delež mu avto ni dan.

To žalost v eksempl povem
neskrbnim vam mladim ljudem:
Kdor zdravo živet želi,
naj sebe in avto kroti!

JURJEV PET

Dam ti jurjev pet,
če se mi razkriješ,
name čar svoj zliješ,
lep ko majski cvet.

Daj mi jurjev pet,
tebi je to malo,
meni pa ostalo
vse bo ko popred.

Dvakrat pet — deset
jurjev je odrjatal,
si oči pocajtal
in bil srečen spet.

MEGLA, MEGLA IZ DIMNIKA

— Cemu
s to meglo umetno
skrivate prezetno
svoje mesto belo? —
— Ta tu
megla je, pobratim,
predragoceni plin;
vse od njega je velo.
Zato pa na debelo
zaklade bruha v dim
dnevno oni-le kamim. —
— Presneto! —
Posneto
k letu žveplo bo s kislin,
iz peč bo tekel cin,
dragoceni surovin
obiljo dajal bude plin,
več ne bo nas dušil dim;
v naravi spet bo vse veselo. —
— Veliko to bo delo! —

ZANIMIVOSTI

EISENHOWER EDINI PREDSEDNIK S PILOTSKIM IZPITOM

Kot poroča ameriška zveza letalske industrije, je Eisenhower edini predsednik, ki ima pilotski izpit. Eisenhower se je naučil letati leta 1939 kot podpolkovnik. Zadnjikrat je pilotiral letalo leta 1947.

ŠTEVILO AVTOMOBILOV NA SVETU

Po podatkih, ki jih je zbrala po vsem svetu Mednarodna družba Mc Graw-Hill, je zdaj na svetu izven držav za železno zaveso v prometu 83 milijonov civilnih avtomobilov. Številka se nanaša na konec preteklega leta. V Združenih državah so našli 52.300.000 osebnih in tovornih avtomobilov ter avtobusov, v Kanadi 3.100.000 in v Groenlandiji, ki je zadnja na seznamu, pa 22. Ostalih 21 milijonov je razdeljenih med 154 držav.

Crnka Young je bila imenovana za »državno mater« v ameriški državi Wirginiji za leto 1953. Njen mož je sin zasluznega črnca. Vzgojila sta 14 vzornih državljanov. Šest sinov in hčera je učitelj, eden je kmet, dva sta gradbeno strokovnjaka, ostali pa so slušatelji visokih šol.

Nevarno delo

Zelo nevarno delo je prevzel tale delavec, ki montira 66 metrov visoko televizijsko anteno na najvišjo zgradbo sveta, ki je visoka 375 metrov. To je New Yorški Empire State Building. Pogled navzdol vam nudi tipično sliko središča New Yorka, kjer so celo drugi nebotičniki nekaki pritlikavci napram zgradbi, na kateri delavec opravlja svojo dolžnost. Desno na sliki v zgornjem kotu je poleg obale palača OZN (škafasta oblika). Ker je pred vami le slika, morate grozljivost globine povečati najmanj za desetkrat, da bi si lahko ustvarili prave občutke, ki bi jih imeli, če bi bili v koži tega električarja. Morda mož res ni vrtoglav, morda je dobro plačan in še bolje zavarovan, toda vsespokaj ni nič s primerom, da postavlja na kokco svoje življenje. To daje misliti, da delo ustvarja čudeže in da nikoli ne more biti dovolj poplačano.

Blesteče kronanje Elizabete II. v Londonu

Angleži so pred vsemi narodi na svetu najbolj vneti pristaši tradicij. Morda se bo kdo spomnil, da so Angleži dolgo potem, ko so druge države že gradile ladje z železnimi klini, še vedno trdovratno uporabljali lesene.

Ko je po smrti kralja Jurija postala princeza Elizabeta naslednica prestola, se Angleži niso dali prikrajsati niti za ped tradicije kronanja, ki je v Britaniji v navadi že nad 800 let in še dalj. Sedanje kronanje je 38. po vrsti od nomadskega vdora na takrat še zeleni britanski otok in 28. kronanje v sedanji cerkvi Opatije. Poleg dveh vladaric Anglije, ki nista bili kronani, je Elizabeta II., šesta vladarica Anglije, ki nosi krono. Kraljica Elizabeta II. jemlje žezlo v roke ravno v času, ko se angleški imperij stanovitno krči, ko v kolonijah zahtevajo neodvisnost in ko že marsikje, kjer je formalno priznana še angleška nadoblast, sukajo politične čolnice po svoje. Poleg tega je zdaj čas hladne vojne, skrajne napetosti v svetu. Pri vsem tem pa so v Angliji kronanje pripravili prav tako svečano, kot v času največje moči angleške imperije, morda prav zato, da dokažejo, da kraljevina še ni izgubila svojega blišča in verjetno tudi zaradi tega, ker do mlade kraljice gojijo Angleži posebne simpatije.

Na 2. junij, na dan kronanja so se v Angliji in kolonijah temeljito pripravljali že mesece. Svečanosti kronanja bodo v stroških gotovo prestopile mejo milijarde funtsterlingov. Mnoga podjetja turističnega značaja se bodo s tem dogodkom močno okoristila. Baje so družbe, ki so kraljico zavarovale za slučaj pri napornih ceremonijah kronanja, napravile velike dobičke.

Svečanosti na dan kronanja so bile tako blesteče, da jih redko lahko vidi svet. Na tisoče visokih predstavnikov Anglije, lordov, ministrov in poslancev, predstavnikov in vladarjev kolonij, predstavnikov 73 narodov je bilo navzočih ob tej svečanosti. Desettisočim Londončanom, ki so vztrajali na londonskih ulicah, so se priključili desetstotič Angležev z otoka in tisoči turistov z vsega sveta, ki so nalašč zato napravili dolge poti v London.

Kraljica je bila po naših pojmih mučenica vseh teh ceremonij kronanja, kjer se je morala ure in ure ravnati kot je zahteval običaj, nositi težka oblačila in krono z briljanti, ki tehtata nad 4 kg. Neskončne povorke, parade suhozemskih, pomorskih in zračnih sil, vse to je povečalo vtise in hrušč godb, fanfar in slavnostnega streljanja.

Svečanosti so se udeležili vsi kralji in ni težko uganiti, da je bilo vmes nekaj takih, ki so bili zavistni in čemerni in zavestni, da so jih njihovi narodi odslovili. Vse te visoke osebnosti preteklosti in sedanosti so imele svoja častna spremstva razen predsednika indijske vlade Nehruja, ki je sedel sam in dostojanstveno mračen v svojem vozilu, niti ni odzdravil, ker ne prizna oblasti nove vladarice nad Indijo.

Poleg 73 delegacij različnih narodov in držav sveta je bila ob kronanju navzoča tudi tričlanska uradna delegacija Jugoslavije, ki so jo sestavljali državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ Milovan Djilas in načelnik generalnega štaba JLA Peko Dapčević.

Kaj ima svet od tega dogodka pričakovati, ni težko reči. Zavoljo te notranje slovesnosti v Angliji se zunanji politiki te države ne bo nič poznalo. Polagoma bo spet vse v starem tiru. Konservativna in laburistična stranka bosta spet krmarili državo v morju svetovne politike.

Nergač

Kaj vse mi ne ugaja? Če pišejo dr. Mirko Rupelj in drugi, kako naj jezik očistimo peg, kako naj obrtniki končno uporabljajo slovenske izraze v svoji obrti, da izginijo razni kranji in bobnunki itd., vse to je lepo in hvalevredno. Ko pa prideš v neko šolo, ti udari v oči napis na vratih: Biro X in Komite Y. Za smentat: ali ni biro pisarna in komite odbor? Ali nimamo za besedo »centralne« pravilen slovenski izraz »srednja«? Neka gostilna ponuja »asortiment« jedi in pijač. To mora biti nekaj izrednega! Asortiment! V pisarnah tudi ne vidiš nobenega ravnatelja ali tajnika, temveč le direktorje in sekretarje. In pisarniški sluga je sedaj tudi kurir, ker je kurir pač vse kaj drugega, kot pa sluga. Če pa že nergam, moram povedati tudi zdravilo proti vsem tem tujkam: prosim! Uredništva raznih časopisov naj ne dopuščajo jezikovnih in slovničnih napak. Naj se postojijo po robu še proti tujkam, pa bodo polagoma izginile!

V računici za drugo gimnazijo so razna pravila, ki jih mora učenec znati. Naj navedem samo eno: »Vrednost obnega številkega izraza za dane vrednosti vseh obnih števil dobimo, če vstavimo v obni številski izraz za vsako obne število zanj dano vrednost, potem pa izračunamo vrednost tako dobljenega posebnega številkega izraza.« Ljudje božji, in pisarnah tudi ne vidiš nobenega ravnatelja ali tajnika, temveč le direktorje in sekretarje. In pisarniški sluga je sedaj tudi kurir, ker je kurir pač vse kaj drugega, kot pa sluga. Če pa že nergam, moram povedati tudi zdravilo proti vsem tem tujkam: prosim! Uredništva raznih časopisov naj ne dopuščajo jezikovnih in slovničnih napak. Naj se postojijo po robu še proti tujkam, pa bodo polagoma izginile!

zapustili šol manj pametni kot današnji dijaki. Kar ni enostavno, je za nič! Saj se da to povedati tudi bolj enostavno. In: moramo računati s tem, da je to pisano za dvanajstletno deca in ne za odrasle, in še ti bi morali k tem premišljevat. Če se morajo naši dijaki učiti taka zamotana pravila, potem nikakor nimajo časa brati kako konzervno škatlo po dvorišču po cele ure!

No, ustavimo se še malo pri tem brecaju! Na otroškem igrišču pri kapucinskem mostu brca sedem nadebudnih dečkov med 10. in 14. letom majhno tenis-zogo. Eden je golmani, dve aktov. ki s šolskimi knjigami označujeta gol. Brecajo žogico kar na slepo, svajajo eden drugega, se prečkajo, kričijo, razgreti so — do osme ure zvečer. In uspeš! Da se iztroši višek življenjske energije. Mi smo kot dijaki hodili k te lovadbi, kjer smo pod strokovnim vodstvom res vadili in trenirali! vse tole. Dočim to divjanje... Prepričan sem, da nobeden teh dijakov nima na šoli prav dobrega uspeha. Sola zahteva denes toliko učenja, da dijak res nima časa za tako divjanje. Starši premišljajte o tem in vprašajte se, če imajo taki dijaki kaj smisla za kulturo, kaj smisla za vse, kar je lepo in plemenito!

C. R.
1 vratar, 2 torbica, 3 vrata, 4 moči, 5 vadili (in trenirali je toliko kot fizič in fržol) opomba uredništva. (Naj nam pisec ne zameri, če smo poizkusili tako popravljanje kar pri njem. Bi ne dlakotepili preveč? Se vam ne zdi?)

